

Inleiding tot het recht 2017-2018

VEEL PLEZIER MET HET STUDEREN TOEGEWENST

Waarom recht? Inleidende ppt

3 verschijningsvormen voor juristen:

- Individuele toepassing: moet verschillend zijn tss verschillende personen
- Regel
- Verantwoording: is de regel wel correct?

Recht hangt af van de invalshoek(recht is veelarmig)

Art.1382 BW -> **Aansprakelijkheid uit onrechtmatige daad** (onzorgvuldigheid)

Vergoedingsplicht: verplicht schade te vergoeden door je foutief handelen

Vb1.: Je hond bijt een oude dame van 80 en ze heeft schade aan haar been.
Ze krijgt het niet terug in **natura**, maar ze krijgt een schadevergoeding, bij **equivalent**
Ze krijgt bv 25.000 euro.

Vb2: Je hond bijt een 17-jarige tennisster, deze krijgt 50.000 euro.

Vb3: Zelfde meisje krijgt een trauma, **morele schadevergoeding**

- 1) Individuele toepassing: Hangt af van persoon tot persoon = **Er moet verschil zijn bij de individuele toepassing om gelijkheid binnen het recht te creëren.**
- 2) Regel: Schade <- Fout
Degene die schade heeft aangericht/een fout heeft begaan, moet een schuld betalen/
dit vergoeden. **vergoedingsplicht**
- 3) Verantwoording: verantwoording voor regel: dit is een politiek debat

1.Het recht ordent

Recht en vrijheid -> ruimte creërende functie

Je moet de vrijheid beperken om vrijheid te bewaren

Er zijn grenzen nodig zodat niet enkel 1 iemand vrijheid heeft (de sterkste)

Vb: 2 jongeren op een kot, de ene wil slapen en de andere maakt te veel lawaai. Recht van de sterkste. Er gaat altijd iemand sterker zijn. Er moeten dus regels komen om de vrijheid te beperken, die er ook voor zorgen de vrijheid bewaard wordt. Maatschappelijke vrede.

1)Wilsautonomie: Wanneer er aanbod & aanvaarding plaatsvindt is men verbonden, verplicht.

→Is dit vrijheidsbeperking?

Wilsautonomie heeft geen nut als er geen verbintenis tot stand komt. Je hebt vrijheid

om het contract te vormen, maar eens de wilsautonomie samenvalt, ben je gebonden, dan ben je beperkt.

Situatie: Je verkoopt je gsm voor 350 euro. Je hebt een contract met de koper en de koper wil niet meer betalen. Er is een **verbod op eigen richting** (= je mag het recht niet in eigen handen nemen)

Bv. Je mag dus niet de koper zijn brommer kapot maken, of de persoon slaan. dit is eigen richting.

Wat moet je doen als de koper niet wil betalen?

-Staatsgeweld uitvoering: gerechtsdeurwaarder -> legt beslag op goederen om gsm te betalen.

Stel: een faillissement: meerdere schuldeisers, het is niet zeker dat je je geld krijgt.

Chirografaire schuldeisers(vallen vaak uit de boot) De bank staat eerst in de rij, want ze hebben een hypotheek.

2)Eigendomsrecht: Art 544 BW. Het is een onbeperkt genotsrecht= vrijheid. Bv. Fles water mag je onbeperkt van genieten. Maar het is ook beperkt door andere wetten: je mag deze fles niet op iemand kapotslaan.

Om eigendomsrecht te krijgen, moet je eigendomsrecht inperken (belasting). Bv. Er wordt ingebroken, om je zaken te recupereren moet je belastingen betalen want deze worden vergoed met belastinggeld.

2.Recht zorgt voor bescherming/afweging van belangen.

1) **Handelshuurwet** Art.3 Handelshuur Bv. Pacht (huur landbouwgrond) minstens 9 jaar.

-Stabiliteit voor verkoopplaats

Bv. **Verdelers van auto's blijft voor lange termijn op zelfde plaats**

2) **Wet arbeidsovereenkomst** Art.18: Situatie: Leverancier drank laat een vat vallen op iemand. Hij moet de schade vergoeden op basis van Artikel 1382 Vergoedingsplicht.

Je moet gevolgen en de fout loskoppelen. Een kleine fout kan grote gevolgen hebben en omgekeerd.

WAO: Verschil tussen zware schuld (bellen in de heftruck) – lichte schuld(afleiding) – bedrog (=expres een vat laten vallen) -> rechter beslist

De werknemer is enkel aansprakelijk bij zware fout, bedrog of als de lichte fout gewoonlijk voorkomt.

Men wil de werknemer beschermen.

3. Recht zorgt voor de maatschappij: bestendigen en veranderen

Erfrecht: vermogen blijft vermogen

Conservatieve functie: 'Rijk blijft rijk'

-Privaat eigendomsrecht: (Eigendom van een natuurlijk persoon)

Progressiviteit: De sterkste schouders moeten de zwaarste last dragen. Bv.

Inkomstenbelasting. Hoge belastingen voor hoog inkomen.

-Erfrecht: **successierechten:** Hoe verder iemand van u staat, hoe hoger de belasting.

-Internationaalrechtelijke regeling inzake onteigening: eigendom wordt verplicht verkocht aan staat.

Contextgerelateerdheid van het recht

-Er bestaan verschillende religies, filosofieën ...

Dit zorgt voor een botsing van de rechtssystemen van versch. landen

-Het is niet altijd het recht die de maatschappij beïnvloed, maar ook omgekeerd. Het recht loopt soms voorop op sociaaleconomische onderwerpen. Bv. Samenlevingsvormen: Homohuwelijk, privacy(scheidingsmuur tussen burens)
→ Er bestaat geen universeel rationeel recht. Het recht **verandert** steeds!
Uitzonderingen: natuurrecht, cultuurrecht → Universele rechtsbegrippen
Vb: Massamoord is van alle tijden, dit verandert niet

Recht en rechtvaardigheid

Het recht is van sommige perspectieven gezien niet rechtvaardig.
Bv. Katholieken zijn tegen het homohuwelijk.
Recht en reglement hebben niks te maken met moraal. (verkeersregels)
Een rechtvaardige samenleving hangt niet perse samen met wat jij als individu vindt.

Verjaring in strafrecht Art.2279 BW

Als het te lang duurt om tot een oordeel te komen, dan moet je de persoon laten gaan.
→ Probleem bij indiv. Toepassing: is dit wel rechtvaardig?

Individu maakt deel uit van verschillende samenlevingen

Het recht is een raster. Het recht kan groter of kleiner zijn dan een land. Het recht is een vertolking van waarden en belangen. Verschillende samenlevingen zorgen voor verschillende rechtsordeningen.
-Grensoverschrijdend handelen.

Bv. Je wil scheiden en jij wil Belgisch recht maar je vrouw wil Zweeds

Bv. Je hebt een ski-ongeval in Italië. Is het Belgisch of Italiaans recht

- ⇒ Je kan het op meerdere manieren bekijken en dit leidt tot conflicten. Bv. Vliegtuigen: vliegroutes worden door federale OH uitgetekend, geluidsnormen worden beheerd door de gewesten
- ⇒ **Individu maakt deel uit van verschillende samenlevingen**

Sein-werkelijkheid (hoe het is) en Sollen-ideologie (wat jij er van denkt)

In uw handelen moet je een regel proberen nastreven die overeen komt met uw overtuiging.
Bv. De belastingregel: Deze ligt bij de ene dichter bij het sollen dan het sein.

Rol van de rechter

Jouw ideologie kan verschillen met de werkelijkheid en de rechter moet hierin bemiddelen.

Materieel en formele rechtsbegrip

Formeel: iets is recht omdat het in de wet staat. → sein

Materieel: eigen overtuiging → sollen

Recht sanctioneert:

-waarborgen van handhaving/naleving van normen (bescherming van gecreëerde ruimte) toezicht, repressie : Verhaal van Antigone, iedereen heeft recht op een begrafenis. Of Je mag in de bebouwde kom niet meer dan 50. De politie kijkt hierop top, handhaving. De repressie is dan een boete. Het recht heeft een ordeningsfunctie (materieel recht) en een belangrijke controlefunctie.

-Conflictbeslechting: Het beëindigen, oplossen van een conflict. Deze is de essentiële functie van de rechtsorde. Om een conflict te beslechten hebben we nood aan een eigen handhavingsrecht, niet alleen een procesrecht maar ook de preventieve maatregelen.

Recht & macht/ **soevereiniteit**= het ultieme gezag om een rechtsordening uit te bouwen.

-uitvaardigen: een wet afkondigen die moet nageleefd worden

-afdwingen: Als iemand de uitgevaardigde wet overtreedt, volgt er een sanctie.

'monopoly op uitoefening van geweld'

Rechtssysteem en rechtsorde p.30

Formele rechtsorde

Rechtssysteem waarbij het geheel van rechtsnormen afkomstig is van één bepaalde gezagsstructuur.

Vb. Federaal, deelstatelijk en Europees rechtssysteem

In België: ingewikkeld. Recht gemaakt door samentreffen van 4 onderscheiden rechtsorden:

1. **Federale rechtsorde**: geproduceerd door federale organen
2. **Deelstatelijke wetgeving**: Voor één bepaalde deelstaat (milieu, onderwijs en cultuur)
3. **Lokale normen**: gemeente- en provincierglementen (eerder marginaal)
4. **Grensoverschrijdende normen**: rechten vd mens (EVRM), Europees recht (rechtstreeks werking in België), het internationaal privaatrecht (IPR)

Materiële rechtsorde

Men bestudeert hierbij de inhoud van het systeem en niet de organen die het tot stand brengen.

2 onderscheiden:

1. **Casuïstisch opgebouwd rechtssysteem** (regels opstellen voor concrete situaties):
Er ontbreken algemene codificaties (=opstelling in het wetboek) van de rechtsnormen. Het gaat meestal gepaard met de bindende kracht van uitspraken van de hogere rechters t.a.v. de lagere rechters. Elke case wordt getoetst aan het begrippenrecht. Vb: The Common Law
2. **Begripsmatig opgebouwd rechtssysteem**: algemene rechtsmodellen en theorieën.

Monisme en rechtspluralisme

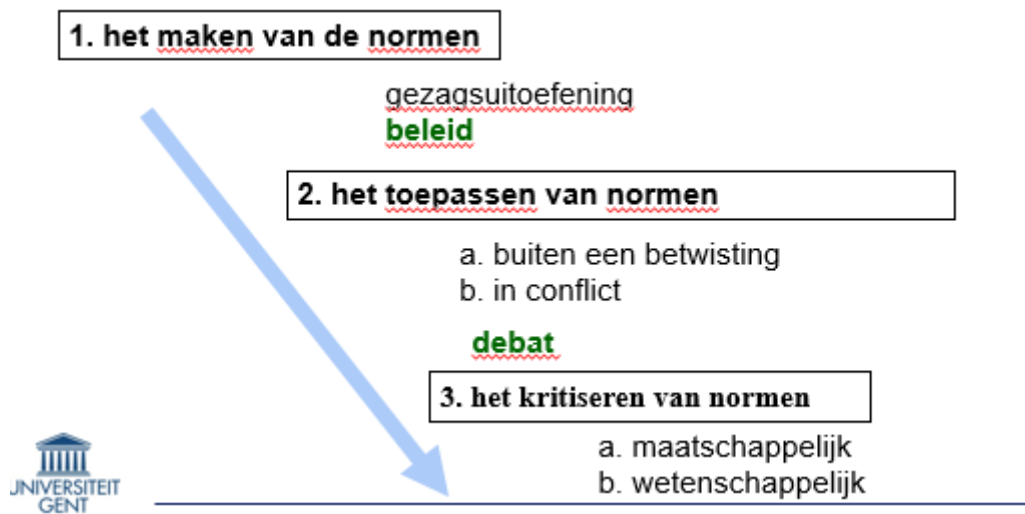
Rechtspluralisme: er is veel diversiteit.

rechtsmonisme: er wordt van de werkelijkheid één eenheid gemaakt. Het Belgische rechtssstelsel wordt niet al viervoudig rechtssstelsel beschouwd, maar als één geïntegreerd rechtssstelsel:

Verschillende technieken om hiertoe te komen:

- a. Één federaal Hof van Cassatie: alle wetten worden hierin toegepast, recht wordt uniform toegepast
- b. Belgische rechtscollages kunnen soms een préjudiciële vraag stellen aan een ander rechtscollage. → Uniforme interpretatie
- c. De verplichting om de interne rechtsbescherming uit te putten vooraleer de controle te kunnen vragen van een internationale instantie

Waar komt recht aan bod?

Sleutelbegrippen van recht P.3

Onderscheid materieel en formeel recht

Materieel recht=

Het deel van het recht waarin de spelregels van het maatschappelijk gedrag inhoudelijk worden bepaald

- Rechtsaanspraken toekennen
- Ordenen van de maatschappij

Formeel recht= procesrecht= rechtshandhaving

=Het deel van het recht dat de spelregels bepaalt **wat** er moet of kan gebeuren bij niet-naleving van het materieel recht

- Herstel bieden bij overtreding
- Betwisting tussen burgers:

Bv. Als iemand niet wil betalen, hoe kom ik dan aan het geld? Verbod op eigenrichting.

- Opleggen van straffen:

Bv. Iemand heeft een diefstal gepleegd: wie spoort misdrijven op? Wie onderzoekt ze? Wie legt straf op? Wie zorgt voor de strafuitvoering?

Besluit: Het formeel recht regelt conflicten naar aanleiding van de toepassingen van het materieel recht.

In tegenstelling tot het materieel recht is het procesrecht niet het primaire recht van de burger. Rechten worden eerst toegekend en indien nodig, later afgedwongen. Het procesrecht heeft een ondersteunende functie.

Bewijsrecht

Situeert zich tussen het materieel recht en het formeel recht en is dat deel van het recht waarin bepaald wordt welke partij de rechter mag geloven en wat hij mag geloven.

→ **Wiens bewering neem ik aan?**

-Van irrationele naar rationele bewijsvoering: Vroeger meer bewijzen op basis van wat men ziet en hoort, meningen enz. (vuur of waterproef bij heksen) Nu meer bewijzen op basis van feiten, onderzoek (camera, telefoon)

-Van vrije naar gereguleerde bewijsvoering: Vroeger was het vrijer, nu zijn er meer regels.

Publiek en privaatrecht

Overheidsaangelegenheden: **Publiekrecht**: Het voorwerp van de regeling heeft betrekking op de uitoefening van de overheidstaken waarmee de burger geconfronteerd wordt.

Ondergeschiktheid burger tov overheid!

Vb. mensen onteigenen om ring te vergroten

→ **VERTICAAL**

De overheid gaat inbreuken plegen op het private eigendomsrecht van de mens.

Private aangelegenheden: **Privaatrecht**: Het voorwerp van de regeling heeft betrekking op de verhouding tussen de burgers onderling. Ze worden als gelijken behandeld.

Contract vertrekt bij gelijkheid burgers. = **wilsovereenstemming** → **HORIZONTAAL**

Bv. Huwelijk, vennootschap, overeenkomst, aansprakelijkheid.

Overheidsrecht Bv. Fiscaal recht, strafrecht, administratief recht, onteigeningen

Wat doet de overheid in het strafrecht? Ervoor zorgen dat je gestraft wordt, dat je vrijheid beroofd wordt. Bv. Geldboete, enkelband, gevangenis. **Het strafrecht gaat niet de individuele belangen van het slachtoffer herstellen**

Kenmerken:

-Openbare orde (We mogen geen akkoord sluiten met de overheid, fiscus, voor bv een gereduceerd tarief)

-Ondergeschiktheid ('verticaal')

Recht ten gronde en recht wat de vorm betreft

-Eigenlijke problemen: **recht ten gronde** (Gaat over de **kern** van de zaak). Het beeld dat de burger zich vormt over de functie van het recht bijkomend vertroebeld omdat het recht zich nu eens inlaat met de eigenlijke problemen.

-Formaliteiten:

Formalisme in het Belgisch recht? **Het Belgisch recht is een niet-formalistisch recht**: De rechtsorde laat zich hoofdzakelijk in met de inhoudelijke regelingen van problemen en slechts uitzonderlijk met de formaliteiten die er verband mee houden.

Bv. Een wilsovereenkomst is enkel bindend door wilsovereenstemming.

Er wordt niks gezegd over de hand schudden, aanwezigheid van een getuige..

Soms wordt hier van afgeweken: men zal dan ook een aantal vormvereisten opleggen:

Rechtsregels die de vorm betreffen Bv. Aanwezigheid van ambtenaar

Objectief recht – Subjectief recht

Objectief recht

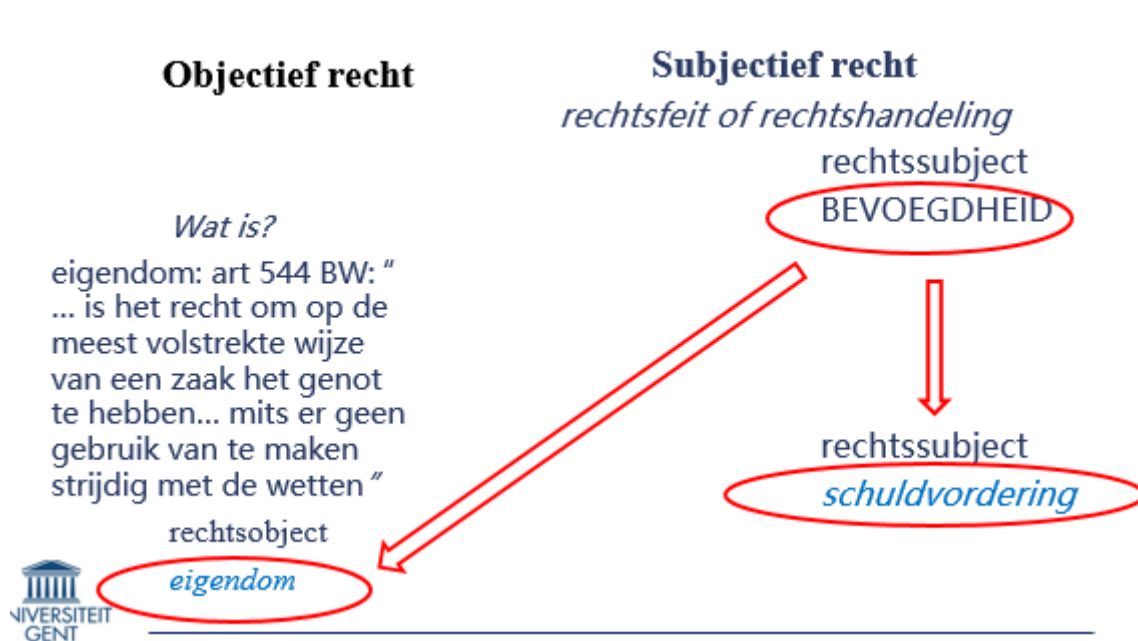
Heeft te maken met rechtsregels.

Resultaat van een historische neerslag van alle gecreëerde normen.

De kegel staat voor regelgeving. Elk jaar komen er meer regels bij. Dit is veel te veel maar moet in feite wel gekend zijn.

Subjectief recht

=objectief recht vanuit het oogpunt **rechtssubject** (right)

Twee vormen:

1. Rechtssubject-rechtssubject
Het rechtssubject heeft een **schuldvordering** tov een ander rechtssubject
Mijn aanspraak is jouw verplichting
2. Rechtssubject-rechtsobject
Het rechtssubject heeft een **eigendom** over een rechtsobject. (art.544 BW)

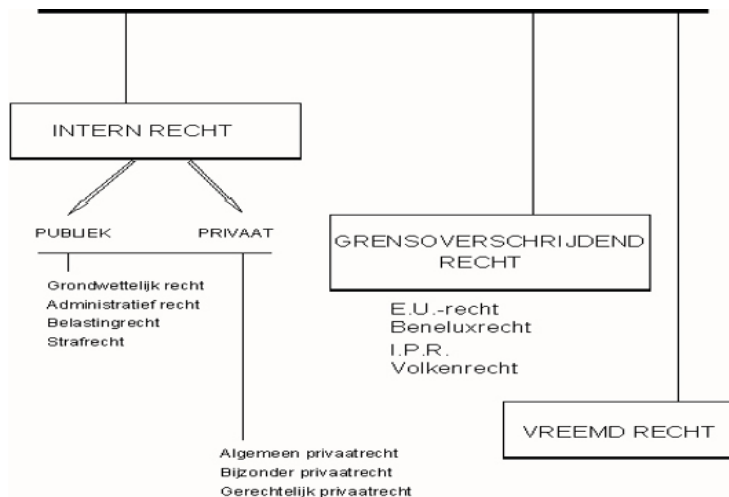
Orderingscriteria:

Intern recht: Bv. In België, het Belgisch recht

Vreemd recht: Bv. Als je op Erasmus gaat in Zweden val je onder het Zweeds recht.

Grensoverschrijdend recht: Belgisch recht waar we een vreemd element gaan aan toevoegen. = **extraneïteit**

Bv. Je hebt een ongeval in het buitenland met een Duitse: dit is grensoverschrijdend recht.

Functies van het recht:

-Distributieve functie: Niet iedereen kan alles onbeperkt, het bepaalt alles van wie kan beschikken over wat. Ze streeft dus een optimale verdeling na en ligt aan de grondslag van de herverdeling.

-Ruimte creërende functie: Het recht creëert ruimte waarbinnen de burgers zich kunnen ontwikkelen. Bv. Contractvrijheid..

-Beslechttingsfase: De bovenstaande 2 functies beschermen, effectueren en alle conflicten beschermen. Essentiële functie van het recht.

Bronnen van het recht (regelproducenten) p.39

- °Wat zijn rechtsbronnen
- °Wie maakt de regels?
- °Zijn alle bronnen even belangrijk?

Wat?

**organen
&
procedures**

aanwijzing gezagsorganen
die rechtsregels kunnen
uitvaardigen

uitwerken procedures die
moeten gevolgd worden

de controle op de bevoegdheid van de organen en de naleving
van de procedures is, in een democratische samenleving een
noodzakelijkheid

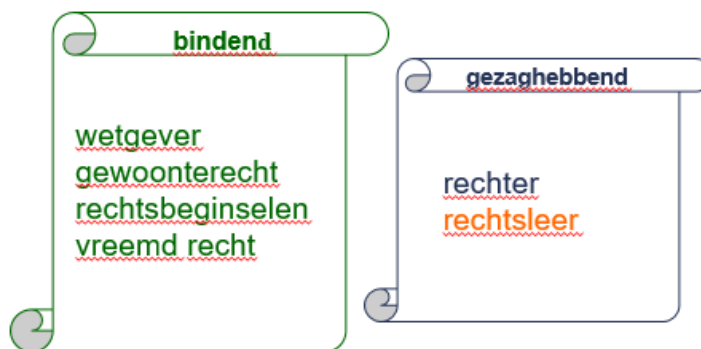

Wie?

wetgever
rechter
rechtsleer
gewoonterecht

billijkheid
rechtsbeginselen
vreemd recht
private regelgeving

Het belang

Bindend: rechtstreeks uitspraak doen
Gezaghebbend: ondersteuning van een redenering

Wetgever-wet

De wet is een schriftelijke rechtsnorm in gestandaardiseerde vorm gemaakt door:
Hetzij één van de **wetgevers** (wetgevende macht)
Hetzij door de **uitvoerende macht**

<u>wet in formele zin</u> een akte met de naam wet, decreet of ordonnantie door één van de <u>wetgevers</u> gemaakt, ongeacht de inhoud - <u>wet op het erfrecht van de</u> <u>langstlevende echtgenoot</u> - <u>wet houdende naturalisatie</u>	<u>wet in materiële zin</u> een akte (ongeacht de naam) met een algemene draagkracht wet, decreet, KB, MB, besluit gemeenteraad, - <u>KB wegverkeer</u> - <u>wet op het erfrecht van de</u> <u>langstlevende echtgenoot</u>
---	---

Soorten wetten en benamingen

Indeling volgens orgaan:

- Grensoverschrijdende rechtsnormen
- Interne rechtsnormen

1. **Grensoverschrijdende rechtsnormen**

Belgische normen met element van extraneïteit

1.1. **Klassiek verdragsrecht/ klassiek traktatenrecht**

- °Rechtsordening tss staten → staten zijn rechtssubjecten, niet hun onderdanen
- °Er is geen soevereiniteitsoverdracht
- °Ze kunnen bilateraal (tweezijdig) of multilateraal (meerzijdig) zijn
- °Ze komen vaak tot stand in de schoot van een internat. Organisatie (bv. VN)
- °Onderscheid:
 - a. **Verdragen met direct werking (normatieve verdragen)**
= verdrag waarvan de bepalingen rechtstreeks of direct rechten geeft aan burgers.
Bv. EVRM
Dit gaat voor op de wetgeving!
Direct werking= self executing
Art.6 EVRM: kan do
or elke belg voor de Belgische rechter worden ingeroepen
 - b. **Verdrag zonder directe werking (contractuele verdragsbepalingen)**
=verdrag waarvan de bepalingen zich tot de staten richten

1.2. **Recht van de Europese Unie**

Opdeling primair recht-secundair recht

Primair recht:

- °Hoofdzakelijk verdragen van EU, deze hebben directe werking (rechtstreeks bindend)
- °Creëren van organen die op hun beurt bindende beslissingen kunnen nemen

Secundair recht:

°Geheel van deze besluiten

°Nationale wetgeviingsorganen kunnen niet tussenkomen in beslissingen

Deze rechten kunnen afgedwongen worden voor de nationale rechters en indirect zelfs voor het Europees hof van Justitie → eigenschap **supranationaliteit**

° Europese regelgeving krijgt de vorm van:

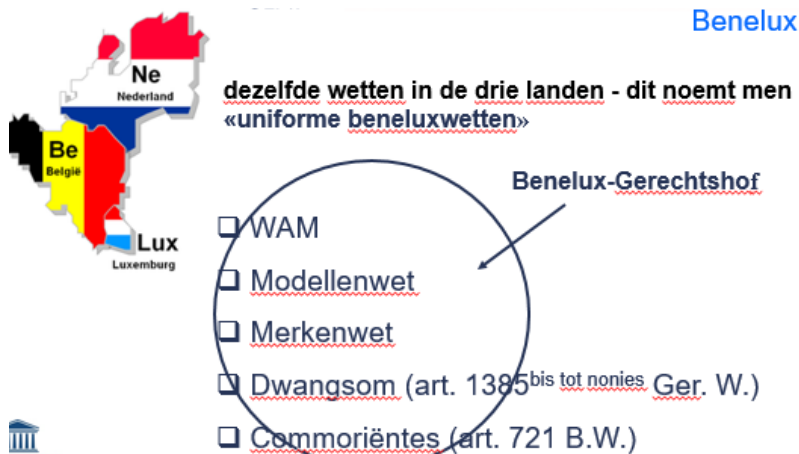
- verordening
- richtlijn
- besluit

art. 288, 2 - heeft een algemene strekking en is rechtstreeks bindend

art. 288, 3 - is enkel verbindend voor de lidstaten wat het resultaat betreft

art. 288, 4 - verbindend in al zijn onderdelen t a v. adressaten

1.3. Beneluxwetgeving

2. **Interne rechtsnormen**

2.1. Wetskrachtige bepalingen

De bevoegdheid van de wetgever, in tegenstelling tot de uitvoerende macht, is een primaire bevoegdheid: de wetgever handelt op eigen gezag

Grondwetten = resultaten grondwetgever

Wetten = resultaten federale wetgevende macht

Decreten = Akten van de deelstatelijke wetgevende macht (voor Vlaams parlement, Vlaams gewest, Franse gemeenschap, Duitstalige gemeenschap)\$

Ordonnanties = akten van deelstatelijke wetgevende macht (voor Brussels Hoofdstedelijk gewest en Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie)

Bijzondere wetten met bijzondere inhoud:

°**Opdrachtwetten:**

1. Gewone opdrachtwet: zodra de wetgever een bevoegdheid toekent aan de uitvoerende macht
2. Kaderwetten: de wetgever legt in de wet de essentiële beleidslijnen vast en draagt aan de Koning op om complementaire maatregelen uit te vaardigen
3. Bijzondere machtswetten/volmachtenwet: Men staat voor een delegatie van wetgevende bevoegdheid aan de uitvoerende macht. Met duidelijke omschrijving.

°**Bijzondermeerderheidwetten:**

Regel: wetten worden goedgekeurd bij volstrekte meerderheid: meer ja- dan nee-stemmen (quorumvereiste)

Aantal bijzondere gevallen: Bijzondere meerderheid bij 2/3 van de stemmen en de helft van de stemmen in elke taalgroep van het federale parlement

1.2. Verordeningen

Verordening = rechtsnorm die door de uitvoerende macht tot stand wordt gebracht. De uitvoerende macht put zijn bevoegdheid uit een hogere macht.

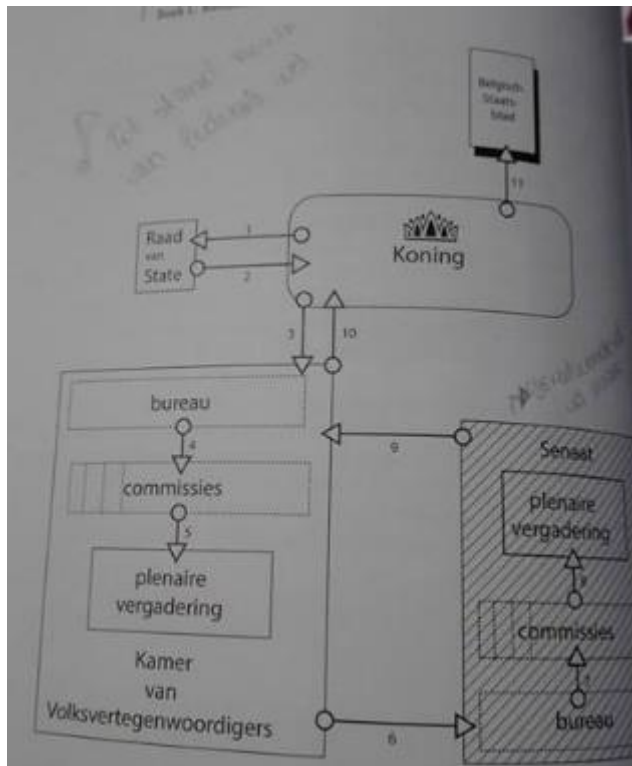
Verordenende bevoegdheid is aanwezig op:

1. Federaal niveau: akten zijn KB's of ministeriële besluiten (door koning met ministers)
2. Deelstatelijk niveau: besluit vd Vlaamse regering (door deelregeringen)
3. Niveau van de provincies en gemeentes: provincieraadbesluit, besluit van de burgemeester...

1.3. adviezen

Afwezigheid van de rechtstreekse bindende kracht

Totstandkoming federale wetten

°Bicamerisme: Federale wetten komen tot stand door de samenwerking van de 3 takken van de wetgevende macht: koning, Kamer van Volksvertegenwoordigers, Senaat.

°Senaat behoudt het **evocatierecht** Art.78 Gw.: de mogelijkheid zich uit te spreken over wetsontwerpen en wetsvoorstellen die werden aangenomen door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

1. Initiatiefrecht: Art.75 Gw.

°Wetsontwerp: initiatief van koning + advies Raad van State

°Wetsvoorstel: initiatief van lid van de Kamer, in overweging nemen

°Verplichte omzetting

2. Parlementaire behandeling

Behandelingen van de wetsontwerpen en voorstellen in de commissie en de plenaire vergadering

a. Commissiewerkzaamheid

De commissie bespreekt, wijzigt en vult de tekst aan, en stemt die.

→ Verslag van werkzaamheden commissie door verslaggever

b. Plenaire vergadering

Bespreeken van het wetsontwerp of wetsvoorstel en stemt erover

° **Art.76 Gw.**: er moet worden gestemd over elk artikel afzonderlijk en vervolgens over het geheel van de tekst

° **Art.53 Gw.**: een tekst wordt aangenomen met volstrekte meerderheid (aanwezigheidsvereiste + meerderheid)

3. Senaat

Dient het wetsontwerp –voorstel binnen de 30 dagen vanaf de dag van de evocatie te amenderen (=een voorstel tot wijziging van een wetsontwerp of een ander officieel document indienen).

De Senaat kan slechts eenmaal **evoceren**. (=de mogelijkheid zich uit te spreken over wetsontwerpen en wetsvoorstellen die werden aangenomen door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

4. Bekrachtiging

Akte van de koning

5. Afkondiging

Opname in Belgisch staatsblad

Totstandkoming niet-federale wetgeving

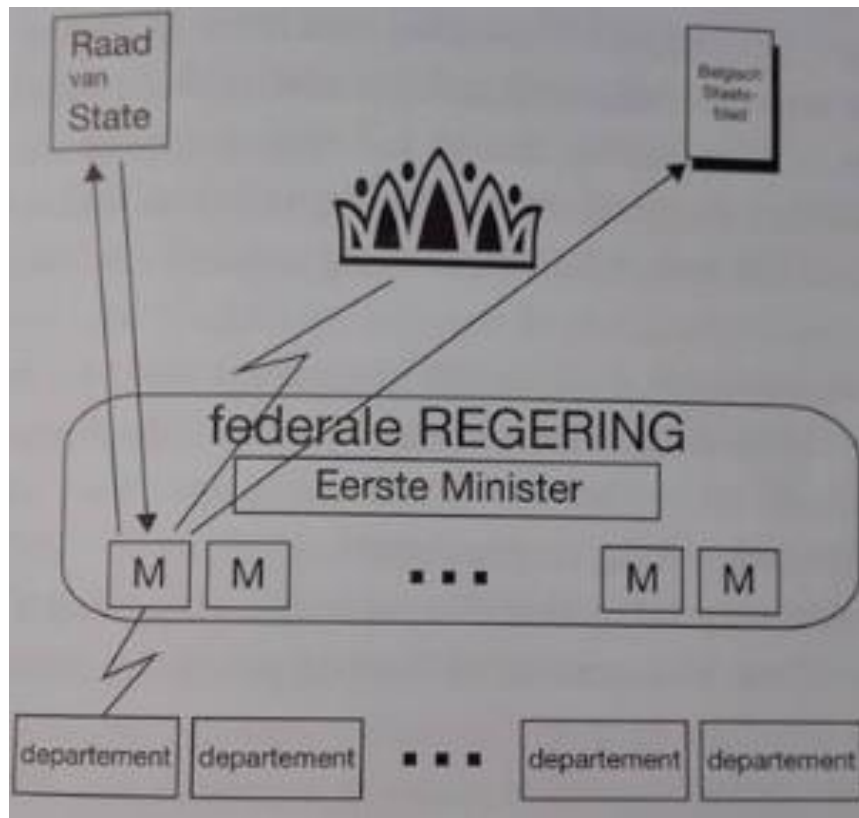
Voor deelstaten: decreten en ordonnanties.

Sterk gelijklopen met de totstandkoming van de federale wetten, maar wel een volstrekt **monocameralisme** + **deelstaatregering en niet de Koning is het hoofd** van de uitvoerende macht

Totstandkoming interne verordeningen

Totstandkoming kb's is in de eerste plaats de taak van de federale minister.

Het ontwerp-KB wordt vooraf voor advies aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State voorgelegd en nadien aan de Koning aangeboden voor ondertekening.

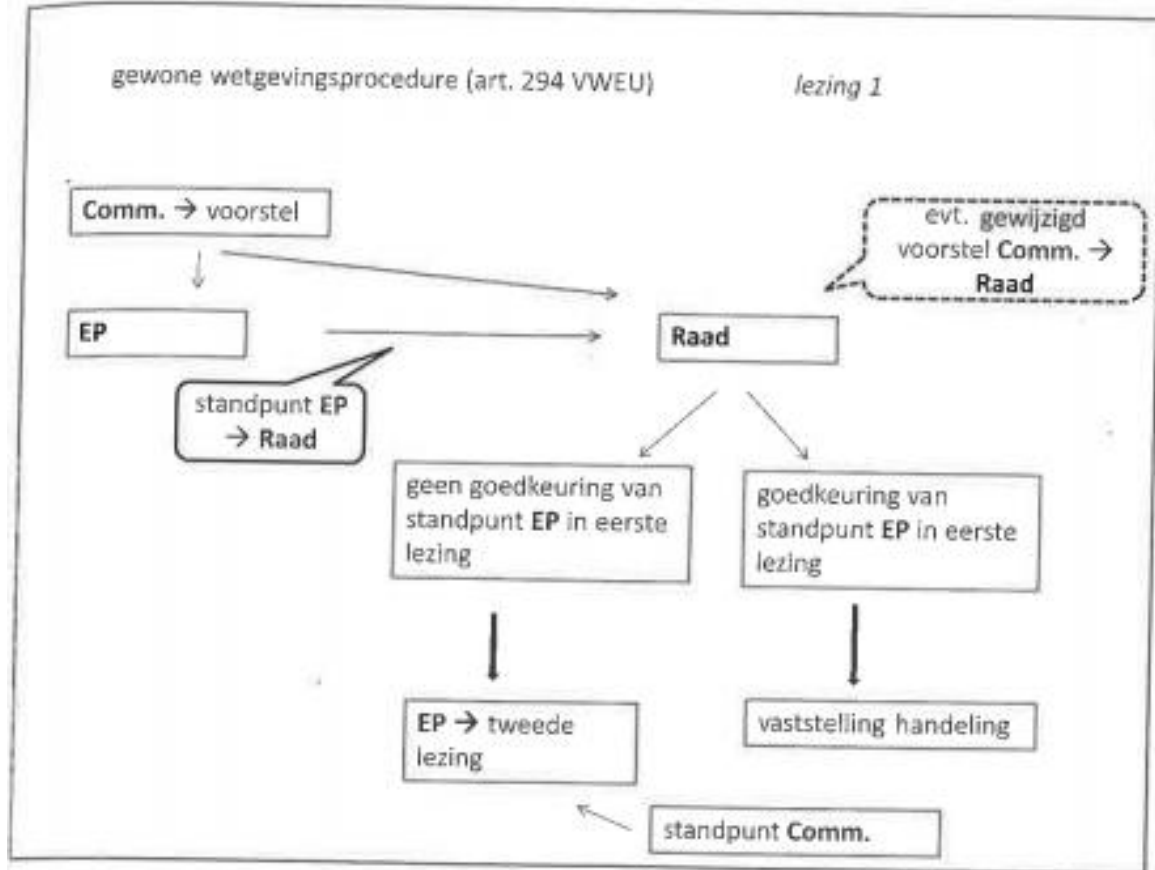

De gewone wetgevingsprocedure

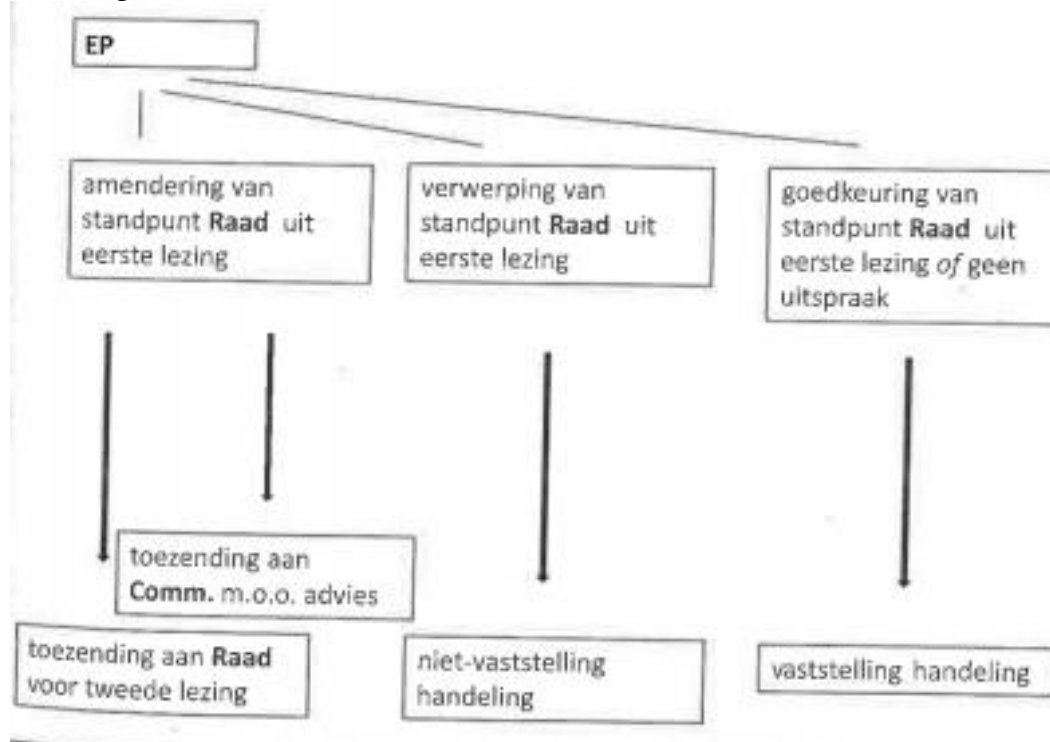
Art. 294 VWEU

Eerste lezing:

1. Wanneer in de Verdragen voor de aanneming van een besluit naar de gewone wetgevingsprocedure wordt verwezen, is de onderstaande procedure van toepassing.
2. De Commissie dient een voorstel in bij het Europees Parlement en bij de Raad.
3. Het Europees Parlement stelt zijn standpunt in eerste lezing vast en deelt het mee aan de Raad.
4. Indien de Raad het standpunt van het Europees Parlement goedkeurt, wordt de betrokken handeling vastgesteld in de formulering die overeenstemt met het standpunt van het Europees Parlement.
5. Indien de Raad het standpunt van het Europees Parlement niet goedkeurt, stelt hij zijn standpunt in eerste lezing vast en deelt hij dit mee aan het Europees Parlement.
6. De Raad stelt het Europees Parlement ten volle in kennis van zijn redenen voor het vaststellen van zijn standpunt in eerste lezing. De Commissie stelt het Europees Parlement ten volle in kennis van haar standpunt.

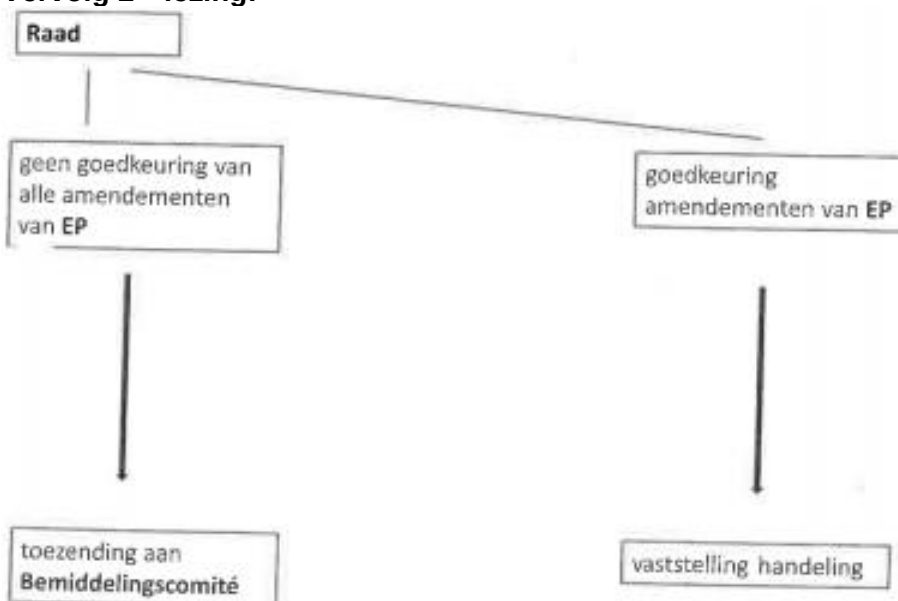
2de lezing:

7. Indien het Europees Parlement binnen een termijn van drie maanden na deze mededeling:

- het standpunt van de Raad in eerste lezing goedkeurt of zich niet heeft uitgesproken, wordt de betrokken handeling geacht te zijn vastgesteld in de formulering die overeenstemt met het standpunt van de Raad;
- het standpunt van de Raad in eerste lezing met een meerderheid van zijn leden verwerpt, wordt de voorgestelde handeling geacht niet te zijn vastgesteld;
- met een meerderheid van zijn leden amendementen op het standpunt van de Raad in eerste lezing voorstelt, wordt de aldus geamendeerde tekst toegezonden aan de Raad en aan de Commissie, die advies over deze amendementen uitbrengt.

Vervolg 2de lezing:

8. Indien de Raad binnen een termijn van drie maanden na ontvangst van de amendementen van het Europees Parlement met gekwalificeerde meerderheid van stemmen:

a. al deze amendementen goedkeurt, wordt de betrokken handeling geacht te zijn vastgesteld;

b. niet alle amendementen goedkeurt, roept de voorzitter van de Raad, in overeenstemming met de voorzitter van het Europees Parlement, binnen zes weken het bemiddelingscomité bijeen.

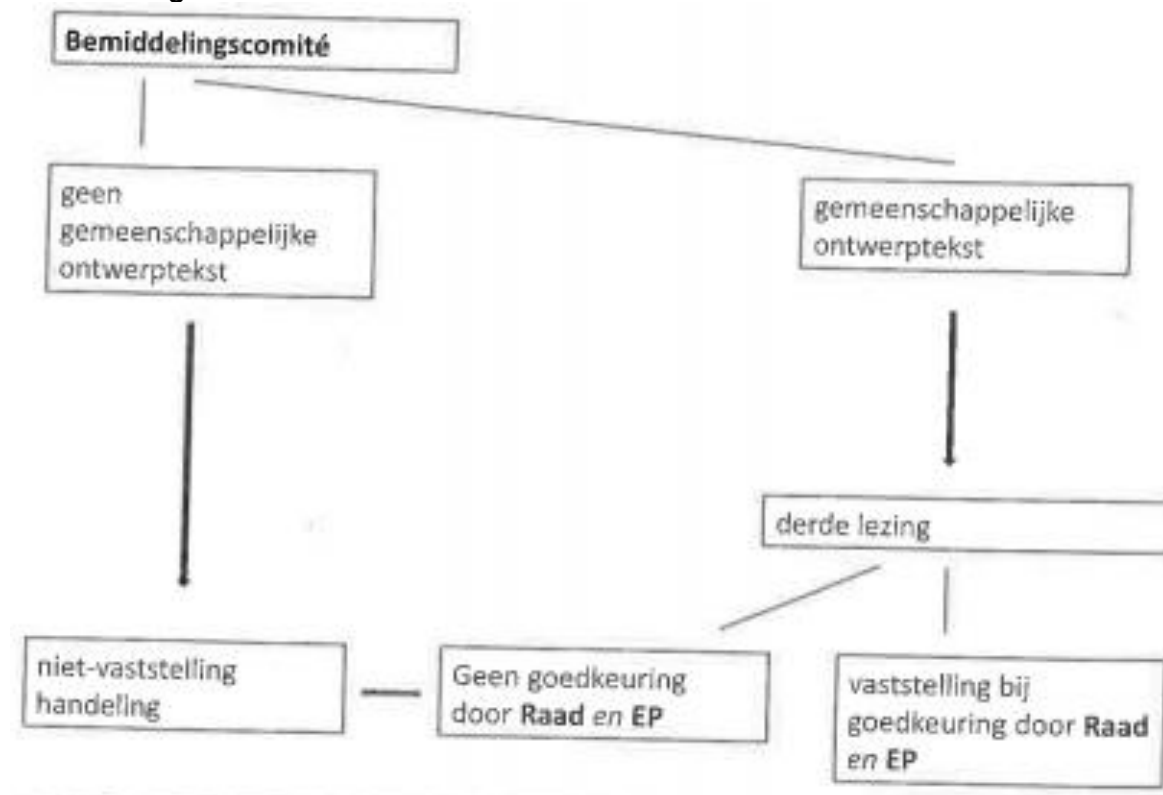
9. De Raad besluit met eenparigheid van stemmen over de amendementen waarover de Commissie negatief advies heeft uitgebracht.

10. Het bemiddelingscomité bestaat uit de leden van de Raad of hun vertegenwoordigers en een gelijk aantal leden die het Europees Parlement vertegenwoordigen, en heeft tot taak binnen een termijn van zes weken nadat het is bijeengeroepen, met een gekwalificeerde meerderheid van de leden van de Raad of hun vertegenwoordigers en met een meerderheid van de leden die het Europees Parlement vertegenwoordigen, overeenstemming te bereiken over een gemeenschappelijke ontwerp tekst op basis van de standpunten van het Europees Parlement en de Raad in tweede lezing.

11. De Commissie neemt aan de werkzaamheden van het bemiddelingscomité deel en stelt alles in het werk om de standpunten van het Europees Parlement en de Raad nader tot elkaar te brengen.

12. Indien het bemiddelingscomité binnen een termijn van zes weken nadat het is bijeengeroepen, geen gemeenschappelijke ontwerp tekst goedkeurt, wordt de voorgestelde handeling geacht niet te zijn vastgesteld.

Derde lezing:

13. Indien het bemiddelingscomité binnen die termijn een gemeenschappelijke ontwerptekst goedkeurt, beschikken het Europees Parlement en de Raad over een termijn van zes weken na deze goedkeuring om de betrokken handeling overeenkomstig die ontwerptekst vast te stellen, waarbij het Europees Parlement besluit met een meerderheid van de uitgebrachte stemmen, en de Raad met gekwalificeerde meerderheid van stemmen. Indien zulks niet geschiedt, wordt de handeling geacht niet te zijn vastgesteld.

14. De in dit artikel vermelde termijnen van drie maanden en zes weken worden, op initiatief van het Europees Parlement of van de Raad, met ten hoogste één maand, respectievelijk twee weken verlengd.

15. Wanneer in de in de Verdragen bepaalde gevallen, op initiatief van een groep lidstaten, op aanbeveling van de Europese Centrale Bank of op verzoek van het Hof van Justitie de gewone wetgevingsprocedure wordt gevolgd met betrekking tot een wetgevingshandeling, zijn lid 2, lid 6, tweede zin, en lid 9 niet van toepassing.

In die gevallen zenden het Europees Parlement en de Raad de Commissie het ontwerp van handeling alsmede hun standpunten in eerste en tweede lezing toe. Het Europees Parlement of de Raad kan de Commissie in alle fasen van de procedure om advies verzoeken; de Commissie kan ook op eigen initiatief advies uitbrengen. Indien de Commissie dat nodig acht, kan zij overeenkomstig lid 11 ook deelnemen aan de werkzaamheden van het bemiddelingscomité.

In het kort:

Als in de loop van de eerste of tweede lezing overeenstemming wordt bereikt, dan komt de 'wet' tot stand. Zo niet, dan wordt het voorstel voorgelegd aan een bemiddelingscomité dat bestaat uit leden van de Raad of hun vertegenwoordigers en eenzelfde aantal vertegenwoordigers van het Parlement. Zodra het Comité tot een akkoord is gekomen, wordt de overeengekomen tekst opnieuw naar het Parlement en de Raad gestuurd (derde lezing), zodat zij de tekst definitief als wet kunnen aannemen; Indien het bemiddelingscomité binnen een termijn van zes weken nadat het is bijeengeroepen geen gemeenschappelijke ontwerptekst goedkeurt, wordt de voorgestelde handeling geacht niet te zijn vastgesteld. Het wetgevende initiatief vervalt. Hetzelfde geldt indien het Parlement of de Raad in de derde lezing de ontwerptekst niet vaststelt binnen een termijn van zes weken na zijn goedkeuring.

Gelding van de wet p.59

Publicatievereiste

Art.190 Gw.

Nieuwe wet moet gepubliceerd worden in het staatsblad.

Retro-activiteit (= wet terugstellen op verleden) is niet toegestaan, tenzij vermeld in het wetboek (strafrecht sowieso niet)

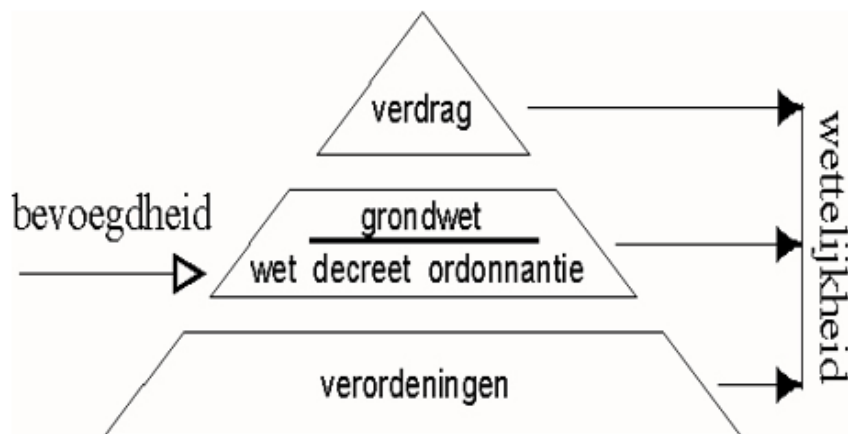
Presentatie wetgeving

Consolidatie: in basistekst (wetboek 1804) wijzigingen integreren

Coördinatie: wet opkuisen na te veel wijzigingen

Codificatie: alle regels die bestaan samenbrengen in 1 codex bv. BW

Hiërarchie

°Verdrag= grensoverschrijdend recht

°Bevoegdheidsverdeling tussen wet, decreet en ordonnantie → geen chaos → in eigen domein blijven

Toetsing

= controleren:

1.Bevoegdheidscontrole: Of de norm is uitgevaardigd door instantie die de norm mag uitvaardigen

→ federale wetgever - deelstatelijke wetgever

Grondwettelijk Hof

→ verordeningen

Raad van State

2.Wettelijkheidscontrole: Of de norm niet tegenstrijdig is met een andere norm

- Intern recht vs verdrag: verdragsrecht staat boven de interne wet
→ Elke rechter, eventueel prejudicieel geschil (het advies dat het hof kan volgen)
- Wet vs de grondwet
→ Enkel grondwettelijk hof lost dit op
- Verordening vs wet
→ Raad van state: vernietigen wet (KB heeft nooit bestaan)
→ Gewone rechter: niet toepassen → mag verordening niet toepassen als het in strijd is met **Art.159 GW**

Rechtspraak p.68

2 mogelijkheden:

1. **Precedentenrechtspraak (bindend karakter)**

Vonnissen van hogere rechter binden de lagere rechters (rechtspraak is formele bron van recht)

2. **Partijrechtspraak (of continentaal niet-bindend karakter)**

Vonnissen gelden enkel tussen partijen (rechtspraak is ten hoogste argument)

Regel:

Art.6 Ger. W.: De rechters mogen in de zaken die aan hun oordeel onderworpen zijn, geen uitspraak doen bij wege van algemene en als regel geldende beschikking.

- Rechter kan dus niet gebonden zijn door andere rechter
- Rechter kan niet als enige motivering verwijzen naar de uitspraak van een andere rechter

Uitzonderingen:

1. Na een 2de cassatie op dezelfde gronden
2. Beneluxgerechtshof
3. Hof van justitie (uitspraak over prejudicieel geschil)
4. EHRM

Doctrine/rechtsleer

= de neerslag van de studies door juristen aan juridische onderwerpen besteed.
Het is hoogstens beïnvloedend

Gewoonterecht

= bij de naleving van de omschreven regels hebben de burgers de ervaring dat ze rechtsnormen naleven.
De gewoonte kan tegen de wet ingaan!

Vb: schenking via bankgift (gn belastingen), handgift

Billijkheid

= rechtvaardig

1. **Externe billijkheid:**

Billijkheid bij het toepassen van bestaande normen (billijkheidsgevoel van een bepaalde recht, persoon of partij) → rechter vindt norm strijdig met zijn billijkheidsgevoel

2. **Intrinsieke billijkheid:**

Billijkheid bij het maken van normen (bij de vorming van een rechtsnorm en interpretatie ervan) → gangbare rechtsopvattingen, redelijk oplossingen proberen vinden

Algemene rechtsbeginselen p.73

= fundamentele rechtsregels ontwikkeld door de rechtspraak (en door de rechtsleer beschreven) die bepalen hoe rechtsnormen moeten worden toegepast
Bv. Recht van verdediging

Verbod van wetsmisbruik

Burgers krijgen bevoegdheden waar ze naar eigen inzicht gebruik kunnen van maken, de rechter zal een bepaald gebruik van deze rechten verbieden als het **geen gebruik maar misbruik is van de rechten**

Vanuit het eigendomsrecht naar het ganse recht

Uitoefening **eigendomsrecht** Art.544 BW

Eigendom is het recht om op de meest volstrekte wijze van een zaak genot te hebben en daarover te beschikken, mits men er geen gebruik van maakt dat strijdig is met de wetten of de verordeningen

- Eigendomsrecht is indifferente bevoegdheid: Er mag geen gebruik worden gemaakt van een bevoegdheid dat als misbruik kan worden gekwalificeerd.
- Rechter controleert dit door misbruik te verbieden

Uitbreiding naar verbod van **rechtsmisbruik**, niet enkel in eigendomsrecht

1. **Schoorsteenarrest**
Het gebruiken van recht enkel om **iemand anders te schaden**, is verboden
bv. Gebuur kloten door schoorsteen voor zijn zon te plaatsen
2. **Reclamepaneel**
Indien een recht op verschillende manieren kan worden uitgeoefend, dan moet het worden uitgeoefend op die wijze die **voor derden het minste nadeel** teweeg brengt
bv. Reclamepaneel: plaatste zodat het zichtbaarheid reclamepaneel concurrentie niet aantast
3. **Grensoverschrijdend gebouw**
Wanneer de uitoefening van een recht aan derde een **onredelijk groot nadeel berokkent, gelet op het beoogde voordeel**, wordt de uitoefening verboden (belangenafweging)
Bv. Gebouw paar cm over de scheidingslijn gebouwd → buur kan zorgen voor afbraak. Rechter gaat echter eerst voor schadevergoeding proberen zorgen
4. **Redelijke verwachting**
Wanneer de titularis van een recht m.b.t. de uitoefening van dit recht redelijke verwachtingen bij derden opwekt, moet hij deze **verwachtingen honoreren**.
Het uitoefenen van zijn rechten tegen de geschapen verwachting in is niet geoorloofd. **De schijn komt in plaats van de werkelijkheid**.
Bv. Huurder doet verbeteringswerken, huurder kan nadien niet direct huur opzeggen

vrij gebruiken van toegekende rechten

niet om te schaden

minst nadelig voor derden

onredelijk nadeel voor derden

redelijke verwachtingen

Vetrouwensleer

Verbintenissen ontstaan wanneer partijen **akkoord** gaan om zich te verbinden. Geen akkoord, geen verbintenis.

MAAR soms ontstaan verbintenissen **zonder akkoord**, wanneer de tegenpartij in redelijkheid mocht '**vertrouwen**' dat de andere partij akkoord ging met de verbintenis. Bv. Uitgaan dat brief wordt ondertekend door de persoon aan wie de brief bestemd is.

Vreemd recht

Belgische rechter moet soms buitenlands recht toepassen. → IPR regelt dit

- Vreemd recht is recht → rechter is afhankelijk van de houding van de partijen
- Het vreemd recht moet in België toegepast worden zoals het in het vreemd land van oorsprong zou worden toegepast

Private regelgeving

Contract

Art. 1134 BW: alle overeenkomsten die wettig zijn aangegaan, strekken degenen die deze hebben aangegaan, tot de wet.

De inhoud van overeenkomsten, gesloten binnen bepaalde groeperingen, kunnen **bindend gemaakt worden voor derden**.

Bv: cao's bij KB kan algemeen bindend verklaard worden voor WN'er en WG'er

Regelarsenaal P.79

Publiek-privaat recht, materieel-formeel recht

Zie vorige

Het grondwettelijk recht

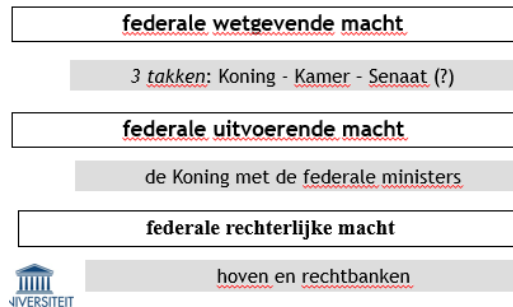
Is een onderdeel van het publiek recht. Het bepaalt hoe België eruit ziet.

Het zorgt voor de basiswetten.

Het zijn wetten die gestemd zijn. Het **Grondwettelijk hof** waakt hier over, grijpt in bij betwisting.

De Grondwet is hier zeer belangrijk.

de federale en deelstatelijke instellingen

Rol van de Senaat is bijna weg!

Scheiding der machten:

TE GEVAARLIJK WANNEER ALLE MACHT BIJ 1!

Staatsrecht

Het basisrecht van de Belgische Staat. Het regelt de rechten van de burgers. Alsook de inrichting en werking van de staatsorganen. Het ligt besloten in de **Grondwet**. De bevoegdheden liggen bij het **Grondwettelijk hof**.

Bestuursrecht (=administratief recht)

Het regelt de werking van de staat.

Het regelt in enge zin de werking van de uitvoerende macht op federaal, regionaal en lokaal niveau. Het is het dagelijks bestuur van de staat, de uitvoerende macht.

-Lokale instellingen, onderwijs, stedenbouw, OCMW, ambtenarenrecht..

In het **materieel bestuursrecht** vindt men de regels ivm de organisatie van het dagelijkse leven.

In het **bestuurlijk procesrecht** regelt men de beslechting van geschillen die rijzen tussen overheden of overheid en burger.

De bevoegdheid ligt bij **De Raad van State** die een dubbele taak heeft:

- Bestuursrechter
- Adviesfunctie

Er zijn **3 administratieve rechtbanken**:

1. Milieuhandhavingscollege
 2. Raad voor vergunningsbetwistingen
 3. Raad voor verkiezingsbetwistingen
- Herkennen

Energierecht-milieurecht p.82

Energierecht

De rechtstak die het menselijk handelen mbt de productie/ontginning, het transport en het verbruik van energie reguleert. (recent)

Milieurecht

Onderdeel van het publiek recht

Het recht op bescherming van een gezond leefmilieu is een van de fundamentele rechten opgenomen in de Grondwet. Het is een vertolking van het milieubeleid

-menselijke economische activiteit & leefomgeving:
Bv. **Verbranden van hout op industrieel niveau.**

Grondwettelijke basis – art 23, lid 2, 4
Ontstaan **ARAB**: Algemeen Recht ArbeidsBescherming

-**Milieuvergunning****sdiscreeet**: je moet een vergunning vragen **VLAREM 1 & 2** (Vlaams Reglement betreffende de milieuvergunning)

VLAREM regelt de procedures en verstrekt een indelingslijst van de hinderlijke inrichtingen ingedeeld in drie klassen. 'naargelang de klasse waarin een activiteit is ingedeeld, is de procedure complexer of eenvoudiger.

VLAREM 1: Indelingslijst hinderlijke activiteiten (van 1 tot 3). Je moet opzoeken hoe zwaar je activiteit is.

GEEN ENKELE INRICHTING MAG WORDEN UITGEBAAIT ZONDER DAT ZE GEMELD WORDT (KLASSE 3) OF ZONDER DAT EEN VERGUNNING WORDT VERLEEND (KLASSE 2 OF 1).

Bij klasse 1 (meest vervuילend) wordt een **milieueffectenrapport (MER)** en/of een veiligheidsrapport geëist.

VLAREM 2: Bepaalt algemene en sectorale milieuvorwaarden waar de inrichtingen dienen te voldoen, of ze nu klasse 1, 2 of 3 zijn.

→ Algemene maatregelen om geluidshinder, luchtverontreiniging... te voorkomen.

→ Sectorale milieuvorwaarden zijn soms uiterst gedetailleerd, per sector anders

Vroeger: **Milieuvergunning** EN **stedenbouwkundige vergunning** nodig voor een inrichting op te richten en te exploiteren.

Nu: **Omgevingsvergunning** = smelting van beide. (via vergunningsprocedure)

→ **Raad voor vergunningsbetwistingen**

Bij specifieke milieuproblemen:

-Afvalstoffendecreet -> VLAREA

-bodemsaneringsdecreet -> VLAREBO

-mestdecreet -> MAP 1 & MAP 2

Handhaving

Het betreft het voldoen aan de vergunningsplicht en het naleven van de opgelegde voorwaarden. Dit berust bij de **burgemeester** en bij de **ambtenaren van de afdeling**.

Instellingen

Ter uitvoering van het milieubeleid en ter advisering van de vergunningverlenende overheid werd een aantal instellingen in het leven geroepen: VMM (bodem- en grondwaterverontreiniging) VLM (milieubeleid inzake landbouw) en OVAM (afvalstoffen)

De bevoegdheid ligt bij de **Raad voor vergunningsbetwistingen**

Belastingsrecht/fiscaal recht p. 83

= het geheel van regels waarbij de OH zich de middelen verschaft om in haar uitgaven van alle aard te voorzien.

→ Zorgt voor de inkomsten van de Belgische staat

Verschil direct-indirecte belastingen

Directe belastingen: Worden gevestigd ten name van een bepaald persoon vb. loonbelasting, vennootschapsbelasting

Indirecte belasting: Gevestigd op toestanden of gebeurtenissen, relatief los van de persoon. Het is al bij de P inbegrepen. Bv. Sigaretten, benzine

Retributie

= geen belastingen, maar een vergoeding voor een dienst, waar je voordeel mee hebt en waar je vrijwillig beroep op doet. Je kan er aan ontkomen door dienst niet te gebruiken. Vb. parkingtarief

Verhaalbelasting

=wel belasting. Het geeft een voordeel aan een groep belastingplichtigen, maar zij hebben hier niet per sé om gevraagd. Bv. Aanleg riolering, wegeniswerken

Functies

1. Financiële functie: ruimte voor ontwikkeling beleid
2. Herverdelende functie: van rijk naar arm
3. Sturende functie: om consumptie van iets te verhogen/verlagen bv. Suikertaks

Algemene beginselen

Legaliteit (Art. 170 GW): OHandelen moet gebaseerd zijn op een vooraf aanwezige wettelijke bepaling

Éénjarigheid (171 GW): De T wordt jaarlijks gestemd. De wetten die ze invoeren zijn slechts voor 1 jaar van kracht, indien ze nt hernieuwd worden.

Gelijkheid (10,11,172 GW): Iedereen in dezelfde situatie betaalt evenveel T.

Organisatie:

1. **Rekenhof:** oordeelt over rekenplichtigen + kijkt in België of inkomst/uitgaven OH overeenkomt met de begroting → hiervan verslag aan parlement
2. Motivering van bestuursdocumenten: Je moet inzage kunnen hebben in fiscaal dossier. OH moet zeggen om welke reden ze tot een beslissing zijn gekomen, zodat je beslissing kan aanvechten
3. **Ombudsdienst**= beschermen vd rechten vd burgers tov het ambtelijk apparaat, doet hierover jaarlijks verslag

Strafrecht p.84 + p.315-338

Het strafrecht is een onderdeel van het publiekrecht, waarin nauwkeurig de handelingen en verzuimen worden omschreven die strijdig zijn met de basis van de maatschappij. Het gaat over misdrijven en straffen. We hebben het materieel en formeel strafrecht.

=> Het regelt misdrijven en hun bestraffing

-Materieel strafrecht (Strafwetboek): De algemene beginselen m.b.t. de leer van de misdrijven vervat zijn: Wat zijn misdrijven? Welke zijn er? Wat is samenloop, herhaling, poging? Ook bevat het de opsomming van de feiten die strafbaar zijn en hun bestraffing.

-Formeel strafrecht = Strafrechtspleging. (Strafvordering) Omvat de regels die betrekking hebben op het opsporen, het onderzoeken, de vervolging en de berechting van misdrijven. Vb. Het recht om advocaat te raadplegen, het DNA-onderzoek, de opsporingstechnieken...

BELANGRIJK: Bescherming van de verdachte → Zolang de schuld niet is vastgesteld door de rechter is de verdachte onschuldig!

→ Wat kan echt niet? (misdrijf) + welke sanctie?

Een misdrijf behoort tot strafrecht. Het is een onrechtmatige handeling die tot verplichting van de vergoeding van de schade leidt. Dit is burgerrecht.

Dus: **strafrecht** → **burgerrecht**, maar: **burgerrecht** → **strafrecht**

Wat zijn de straffen?

Art. 7 strafwetboek

1. Geldboetes
2. **Vrijheidsberoving**: 1-7d/8d-5j/meer dan 5j
3. Verbeurdverklaring: de beslissing van de rechter als bijkomende straf, naast een hoofdstraf die het eigendomsrecht over bepaalde zaken die verband houden met een misdrijf aan de veroordeelde ontnemt.
4. Werkstraf
5. Elektronisch toezicht
6. Probatie: Het betekent dat de rechter een persoon kan verplichten bepaalde voorwaarden na te leven tijdens een proeftermijn. → bij opschorting of uitstel

Fundamentele rechten (basisrechten)

1. **Onschuld**: zolang schuld niet is vastgesteld door recht, geniet de verdachte van het vermoeden van onschuld. Hij wordt zo lang mogelijk beschermd.
2. **Twijfel**: zodra er twijfel is over de schuld moet de verdachte vrijgelaten worden
3. **Non bis in idem**: nadat een verdachte is vrijgesproken, kan het proces niet meer worden herstart
4. **Monopolie van de rechter**
5. **Verjaring van de vordering**: Aldus wordt vermeden dat vorderingen in rechte na onredelijke periodes nog steeds zouden kunnen worden ingesteld terwijl terzelfdertijd wordt vermeden dat een verweerder na verloop van een onredelijke termijn nog het bewijs zou dienen te leveren van zaken waarvan hij door het verloop van de termijn praktisch gezien geen bewijs meer kan leveren
6. **Redelijke termijn**: Bij grote vertraging kan de rechter de zaak vervallen verklaren. Dit is een onderdeel van een eerlijk proces.

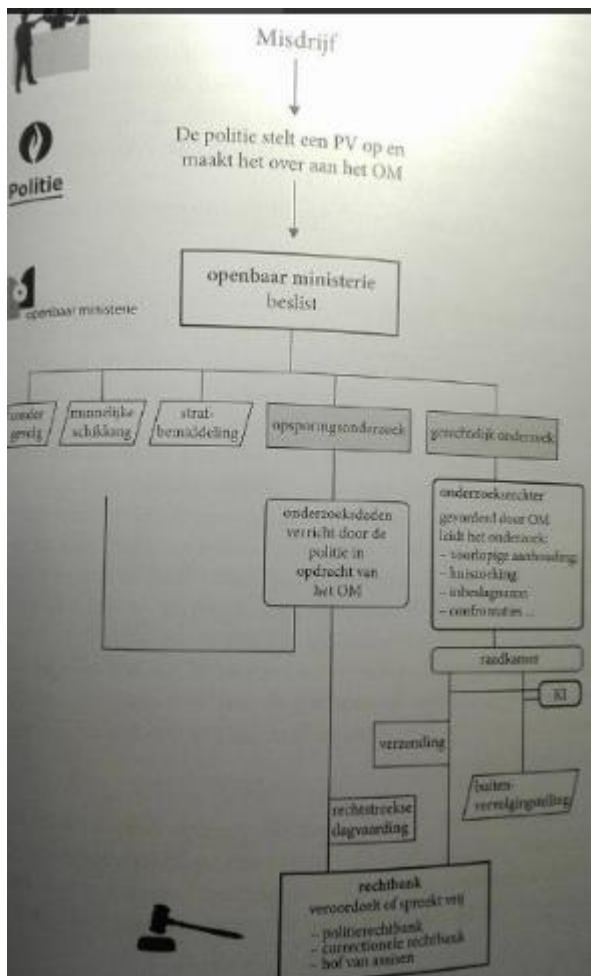
Drie stadia:

1. Opsporen van misdrijven

= het geheel van handelingen, uitrusting en procedures voor het opsporen en vaststellen van gepleegde misdrijven

Door: elke procureur des konings onder het gezag van de PG (procureur generaal)
volgens richtlijnen van het College van PG's

- ° PV (proces verbaal) heeft bewijskracht tot het tegendeel bewezen is !

2. Onderzoeken van misdrijven

= het geheel van handelingen, uitrusting en procedures voor het identificeren van de dader, slachtoffer, ... en het bijeenbrengen van alle relevante gegevens die bij een strafvervolgning van belang kunnen zijn

Door: in de regel beslist de procureur des konings welk onderzoek er gevoerd wordt

-ofwel opsporingsonderzoek

°Wanneer er geen schending is van de vrijheden

°Onder leiding van het OM door de politie, op het einde kiest de OM of ze het onderzoek gaan **seponeren of voor de rechter dragen**

-ofwel een gerechtelijk onderzoek

°Bij schending van de vrijheden

°het OM vordert een onderzoeksrechter

onderzoeksrechter heeft leiding onderzoek, raadkamer beslist of er

buitenvervolgstelling (niet genoeg bezwaren om de verdachte te vervolgen) gebeurt of **verwijzing naar de rechtbank**

3. **Berechten van misdrijven**

Door:

-Politierechtbank:

Dubbele taak: - Straftrechter: **overtreding**

- Verkeersrechter: Ongeval in kader van verkeer

-Correctionele rechtbank: **Wanbedrijf** → door beroepsrechter, proces duurt niet lang

-Hof van assisen: **Misdaad** → door een heel team, dit duurt zeer lang → tijdsrovend, duur en onbetrouwbaar. (misdaden worden standaard gecorrectionaliseerd)

Hoe:

Openbaar ministerie: vordert straf

Verdachte

Burgerlijke partij

Minnelijke schikking in ruil voor niet-vervolgving een bedrag betalen → goed voor OH, want zij heeft een beperktheid aan middelen

Rechter moet verdachte **vrijspreken**

-wanneer hij feiten niet pleegde

-wanneer feiten niet bewezen zijn

-bij twijfel

Rechter moet verdachte **veroordelen en straffen**

indien misdrijf bewezen is:

1. de wet duidt min./max. straf aan

2. verzachtende omstandigheden

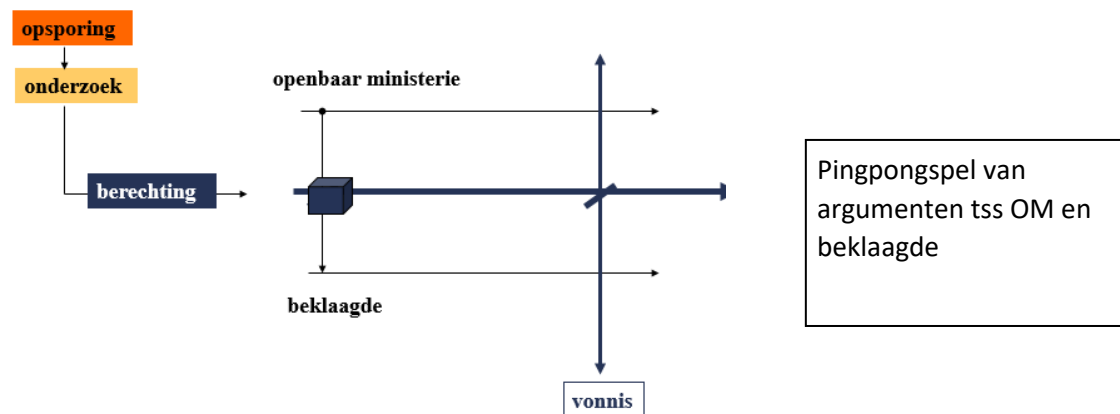
Contraventionaliseren= wandrijven die normaal voor een correctionele rechtbank gebracht moeten worden wegens verzachtende omstandigheden voor de politierechtbank brengen. (Wanbedrijf→overtreding)

Correctionaliseren= Misdaden die normaal voor het hof van assisen gebracht moeten worden wegens verzachtende omstandigheden voor de politierechtbank brengen. (Misdaad→wanbedrijf)

3. **Opschorting**: we geloven dat je het niet meer zal doen → straf voorwaardelijk uitspreken

uitstel: als je binnen de komende bepaalde tijd het niet meer doet

4. Schuldverklaring: soort brandmerk

Vonnis: veroordeling of vrijspraak

Strafuitvoering

°Geldboetes worden door de fiscus geïnd

°De gevangenisstraffen:

a. OM zorgt voor de opname

b. de wet bepaalt hoe lang iemand moet zitten (alg. regel: 1/3 van de straf)

c. strafuitvoeringsrechtbank controleerd

MAAR: **verjaring strafuitvoering**: wanneer men de persoon niet kan traceren in bepaalde periode, vervalt het recht om te verplichten de straf uit te voeren.

Privaatrecht P.86

Algemeen privaatrecht

Het is een onderdeel van het privaatrecht

Het vormt het moederrecht van alle burgers: het is het recht dat van toepassing is voor alle burgers in hun onderlinge betrekkingen.

De bevoegdheid ligt bij de **rechtbank van eerste aanleg**: Deze heeft een algemene bevoegdheid, zij is bevoegd voor alle geschillen die niet door de wet aan een andere rechtbank zijn toegekend.

Burgerlijk wetboek

Bijzonder privaatrecht

Het is een onderdeel van het privaatrecht

Het is van toepassing op:

- Bepaalde personen(handelaars)
- Bepaalde gevallen (kunstenaars)

Er zijn vier categorieën:

-Handels-, economisch en financieel recht

-intellectueel rechten

-Informaticarecht & rechtsinformatica (niet kennen)

-Sociaal recht

Handels-,economisch en financieel recht

-Handelsrecht (of ondernemingsrecht, bij handelaars en ondernemingen): Het regelt het geheel van de rechten en verplichtingen van de handelaars en het instrumentarium ten behoeve van de handelaar. → Wie is handelaar? → Toepassing faillissement

-Economisch recht (of marktrecht): Het marktrecht als onderdeel van het economisch recht organiseert de 'markt' en de ondernemingsactiviteit

-Financieel recht: Het financieel recht regelt het krediet, het geld, de effecten en de effectenmarkt.

De bevoegdheid ligt bij de **rechtbank van koophandel**

Intellectuele rechten

Het zijn rechten die rusten op literaire, artistieke of industriële creaties en bieden in wezen een **bescherming aan voortbrengselen van de menselijke geest**. Bv. Muziek, uitvindingen..

1: AUTEURSRECHT	2: INDUSTRIËLE RECHTEN
------------------------	-------------------------------

Moet niet aan formaliteiten (=handeling die moet gebeuren volgens regels) voldoen om het te verkrijgen	Je moet wel de nodige formaliteiten vervullen
Bescherming op LT (tot 70j na overlijden)	Bescherming op KT
Vermogensrechten + morele rechten	Enkel vermogensrechten

1: AUTEURSRECHT

Indeling:

1. Eigenlijke auteursrecht

2. **Naburige rechten:** Naburige rechten beschermen prestaties die niet auteursrechtelijk beschermd worden, maar die meestal wel het auteursrecht in beweging brengen. Je moet weten hoe de naburige rechten zich verhouden tot het auteursrecht: De bescherming die wordt geboden is gelijklopend met die van het auteursrecht, mits enkele verschillen. Bv. De beschermingsduur is verschillend. Naburige rechten vervallen na 50 jaar terwijl auteursrechten tot 70 jaar na de dood meegaan.

3. **Databankenrecht:** Een databank is een verzameling van werken, gegevens of andere zelfstandige elementen, afzonderlijk met elektronische middelen en gerangschikt. Hergebruik of opvraging van databanken zijn databankenrechtelijk beschermt. Als een databank oorspronkelijk is geniet deze ook van auteursrechtelijke bepalingen. Er is ook een **sui generis**-bescherming voor de inhoud van de databank: als men een investering nodig gehad heeft (tijd, geld, arbeid)

4. Bescherming computerprogramma's

Eigenschappen

- Beschermt enkel werk dat in bepaalde vorm gegoten is, oorspronkelijk/origineel is, zintuigelijk waarneembaar is. → **GEEN IDEEËN!**
- **Vermogensrecht:** kan inkomsten genereren:
 - ° Reproductierecht: recht om reproductie van zijn werk (niet) te verbieden of te definiëren
 - ° Recht op opvoering of mededeling aan het publiek: (geen) toestemming geven om werk op immateriële wijze mee te delen (bv. Tv-uitzending)
- **Morele rechten:** relatie werk-auteur beschermen:
 - ° Recht op bekendmaking: voorstellen aan publiek
 - ° Recht op vaderschap: naam voor de exploitatie van het werk vermelden
 - ° Recht op eerbied of integriteit: mag zich verzetten tegen elke aantasting van het werk

2: INDUSTRIËLE RECHTEN

Indeling:

1. **Merkenrecht:** Dient om waren/diensten van een onderneming te onderscheiden.
 - ° Onderscheidend teken dat grafisch voorstelbaar is
 - ° Pas verkregen na het eerste depot binnen het Beneluxgebied
 - ° Merkhouder kan zich verzetten tegen elk gebruik van een teken dat gelijk is aan het merk, en dit voor dezelfde waren of diensten waarvoor het merk ins ingeschreven + wanneer het bij het publiek tot **verwarring** kan ontstaan
 - Vb: toberlone. Vorm van chocolade is geen merk, het logo wel
2. Tekeningen en modellen
3. **Octrooirecht:** Een octrooi is een uitsluitend en tijdelijk recht van exploitatie dat verleend wordt voor iedere uitvinding die nieuw is, op uitvinderswerkzaamheid berust (=geen evident voortvloeisel uit de stand van techniek) en voor industriële toepassing vatbaar is (=voor commerciële doeleinden gebruiken).
 - ° Het moet een uitvinding zijn en dus duidelijk te onderscheiden zijn van een ontdekking.
 - ° Je moet ervoor een aanvraag indienen volgens de voorwaarden en vormen die vastgesteld zijn in het WER.
 - ° Je kan iedereen die je uitvinding wil gebruiken een vergoeding vragen (=octrooi-inkomsten)
 - ° Uitvinder verkrijgt exclusief exploitatierecht voor 20 jaar na de octrooiaanvraag.
 - ° De octrooihouder heeft het recht om op te treden tegen namaak. Maar heeft ook aantal plichten (zoals belastingen)
4. Kwekersrecht
5. Chipwet
6. **Oorsprongsbenaming:** Art2 Verordening (Europees)
 - Landbouwproducten of levensmiddelen
 - afkomstig uit een bepaalde regio
 - waarbij het geografisch milieu invloed heeft op de kwaliteit of andere eigenschappen
 - de productie, werking én bereiding moet in een bepaald geografisch gebied plaatsvinden
 - bv: parmaham, Ardense boter

Geografische aanduiding:

- landbouwproducten of levensmiddelen
- afkomstig uit een bepaalde regio
- bepaalde hoedanigheid, faam of een ander kenmerk wordt aan deze geografische oorsprong toegeschreven
- de productie, werking en bereiding moet in een bepaald geografisch gebied plaatsvinden.

vb: Geraardsbergse Mattetaarten (want smaakt niet zo omdat het in Geraardsbergen gemaakt is)

7. **Recht op handelsnaam:**

Een benaming waaronder een onderneming gekend is en waaronder zij wordt geëxploiteerd.

°Moet voldoende onderscheidend vermogen bezitten. Niet enkel beschrijvend. (hotel de Klok-hotel familie de Klok)

°Enkel bescherming in geografisch gebied waarin de handelsnaam gekend is.

°Handelsnaam wordt enkel beschermd wanneer er verwarringsgevaar is, via 3 criteria:

Verwarring tussen namen, ten gevolge van de plaats, ten gevolge van de activiteit.

8. Fabrieksgeheim

Sociaal recht

3 takken:

1. Arbeidsrecht (collectief-individueel)
2. Socialezekerheidsrecht
3. welzijnsrecht

De bevoegdheid ligt bij de **arbeidsrechtbank**

1)Arbeidsrecht: alle normen m.b.t. het verrichten van arbeid.

De oorsprong ligt in het BW, hoofdstuk m.b.t. de huur van goederen en diensten -> de ene partij verbindt zich om iets voor de ander te verrichten. **Art 1708BW**

Vandaag vinden we dit terug in de **Arbeidsovereenkomstenwet**

Onderscheid individueel en collectief arbeidsrecht

1.1.Individueel arbeidsrecht zegt Bv hoe een arbeidsovereenkomst er moet uitzien, wanneer ik iemand mag ontslaan. →**Relatie werkgever, werknemer.**

Arbeidsovereenkomst: een overeenkomst waarbij een partij, de werknemer, zich verbindt tegenover de andere partij, de werkgever, tegen een loon en onder het gezag van de werkgever arbeidsprestaties te leveren.

°Er zijn 4 elementen:

-Overeenkomst

-Loon: tegenprestatie van de arbeid

-Arbeid: de werknemer moet zijn werk zo vervullen zoals overeengekomen

-Gezagsverhouding

°Arbeidsovereenkomsten worden gesloten voor een bepaalde tijd of voor een onbepaalde tijd.

°Verbintenissen kunnen tenietgaan en contracten worden beëindigd.

°Opzegging of dringende redenen = 'op staande voet'

°Einde van arbeidsovereenkomst bij de afloop van de termijn, de voltooiing van het werk, de dood van de werknemer en bij overmacht (bv vernieling arbeidsplaats)

1.2. Collectief arbeidsrecht:

Het beheerst de relatie tussen de werkgever(s) en de werknemers van een bepaalde onderneming, een bepaalde sector of nationaal Bv. **Vakbonden**

Je individuele recht valt binnen dit collectief niveau. Bv afspraken i.v.m. lonen.

Representatieve werknemers- en werkgeversorganisatie = Vakbonden

Collectieve arbeidsovereenkomst = sociaal overleg tss werknemers en werkgevers

2. Sociale zekerheidsrecht

Recht op sociale voorzieningen en bestaanszekerheid. Onderscheid sociaal zekerheidsstelsel voor :

- Werknemers
- Zelfstandigen
- Overheidspersoneel

Het doel is dekking bieden tegen sociale risico's. bv. Ziektekosten, inkomstenverdeling bij ziekte, ouderdom, werkloosheid, moederschap, kinderlast, invaliditeit, vroegtijdige dood van partner, arbeidsongeval, beroepsziekte ... → Herkennen!

Als er conflicten zijn → **Arbeidsrechtbank**

De verschillende takken:

gezinsbijslagregeling, ziektekosten, arbeidsongeschiktheid, werkloosheidsuitkering, pensioenregeling, **jaarlijkse vakantie**, faillissementsverzekering → herkennen

-Financiering:

werkgeversbijdrage (32%), werknemersbijdrage (13%). Een zelfstandige moet zich verplicht aansluiten bij een sociale verzekeringskas. **Overheidspersoneel is een buitenbeentje.** Er is geen algemene sociale zekerheidslening, de bijdrage van het statutair (benoemd) overheidspersoneel wordt door de overheid ten laste genomen

3. Welzijnsrecht

De bescherming van de werknemer op het werk (veiligheid, gezondheid).

Bv. **Geen airco bij 30°C**

Ook pesterijen, seksueel gedrag, geweld..

-Het kan worden teruggevonden in de **welzijnscode**

-Het welzijnsrecht is gebaseerd op het principe van preventie.

-Het is een dynamisch risicobeheersysteem

-Er moet ook een interne dienst zijn voor preventie en bescherming op het werk op te richten. Ze leveren bijstand aan werknemers en werkgevers.

Gerechtelijk privaatrecht

Alles wat het gerecht betreft in burgerlijk zaken (privaatrecht).

Het is het procesrecht van het privaatrecht. Het gaat om de werking van het gerecht. De procedure om iets af te dwingen (bv. Overtreding merkenrecht).

→

A. Rechterlijke organisatie: welke rechtbanken en wat doen ze? (hiërarchie)

B. De bevoegdheid van de verschillende rechtscolleges

C. De rechtspleging: hoe procederen?

Grensoverschrijdend recht p.91

Volkenrecht

Het geheel van rechtsnormen die de betrekking regelen tussen soevereine staten,
tussenstaatsrecht

Volgende materies worden in volkenrecht behandeld:

- De subjecten: staten, internationale organisaties, individuen
- Ambtenaren: staatshoofden,
- Rechtsgebieden: grondgebied, luchtruim (bv wie heeft zeggenschap over grondstoffen)
- Verdragsrecht
- Geschillen en dwangmiddel (bv oorlog)

Bij geschillen:

Probleem tussen staten oplossen → **internationaal gerechtshof**

Regeringsleiders vervolgen voor aanval op mensheid → **internationaal strafhof**

Europees recht

Is communautair recht: tussen gemeenschappen.

Het is het recht van de Europese Unie (EU) dat 28 lidstaten heeft.

Het bevat de regels in de verdragen die de EU gestalte geven.

Het EU-recht wil doelstellingen van de Europese Unie verwezenlijken. (Art 3.)

Hof van justitie van de Europese Unie

1. primair recht: wat is het project van de EU? → boven de Belgische wetgeving!
2. Secundair recht

Internationaal privaatsrecht p.94

= de houding van rechtsorde ten aanzien van situaties met een vreemd element (extraneïteit)

°De rechtsverhouding kan **aanknopingspunten** vertonen met een andere rechtsorde.

°De taak van het IPR is de behandeling van een conflict toe te wijzen aan één van de betrokken staten. Aan de staat met wiens het grondgebied het conflict raakpunten heeft.

→ bepaalt **welk recht** toepasselijk zal zijn en aan de hand van **welke rechtsorde** het geschil zal worden opgelost.

°Het belang van het IPR neemt toe door de vooruitgang van het transnationale verkeer.

°Als de activiteit meerdere staten raakt → sommige van deze staten willen dat hun rechtsorde de betrokken activiteit beheerst → conflicten tussen rechtsordes,

sovereiniteitsconflicten

°IPR baakt territorium af waarbinnen de verschillende staten hun soevereiniteit mogen uitoefenen.

°**Zelfcensuur**: staten moeten zelf meedelen welke aanknopingspunten met hun territorium zijn noodzakelijk achten om bij in te grijpen. → zo chaos in internationaal rechtsverkeer vermijden

Staten moeten zich slechts buigen over situaties die een voldoende nauwe verbondenheid met hun territorium vertonen.

3 terreinen van het probleem van het IPR:

1. Het bepalen van internationale bevoegdheid:

Bepalingen betreffende de internationale bevoegdheid leggen vast welke raakpunten een geschil met een staat moet vertonen opdat de rechters van deze staat uitspraak zouden mogen doen over dit geschil.

2. Aanduiden toepasselijk recht (conflictenrecht):

Aan de hand van de in het Belgisch IPT vervatte conflictenrechtelijke bepalingen stelt hij vast of de toepassing van Belgisch materiaal recht dan wel het materieel recht van

een andere staat opdringt. Het conflictenrecht kan de bevoegde rechter verplichten zijn eigen materiaal recht, maar net zo goed het materieel recht van een andere staat toe te passen.

3. Erkenning en tenuitvoerlegging van vreemde vonnissen.

De vreemde akte of rechterlijke beslissing wordt in de eigen rechtsorde opgenomen. Nagaan of de beslissing niet strijdig is met de openbare orde van het land waarin de erkenning in het geding is.

Methodologie

1.Aanknopingspunten en -factoren: de elementen die een situatie met meerdere staten verbinden. Hieruit kiest het IPR het element dat een relevante en voldoende zwaarwichtige band met een staat vertegenwoordigt.

2.Harmonisatie: Binnen EU harmonisatie van het IPR door verordeningen met regels inzake internationale bevoegdheid. (zelfde conflictenrecht) + zelfde materieelrechtelijke regels.

3.Correctiemechanismen:

-Vorrangsregel ter bescherming van bijzondere belangen van de staat die de regel uitvaardigt

-BIPOO: Belgisch Internationaal Privaatrechterlijke Orde

Bronnen

IPR-codex

Verordeningen Europees IPR

Verdragsrecht

...

Oefeningen

Bv. Griek en Belg trouwen in België. De Belgische rechtsorde is van toepassing aangezien het huwelijk in België plaatsvindt.

Belgische staatsstructuur p.101

Eigenschappen Belgische staat

1. **Staat** Art.33 GW

Het heeft een bevolking, grondgebied en soevereiniteit (gezag komt uit zichzelf)

2. **Democratie**

Er zijn vrije en algemene verkiezingen

3. **Federaal**

bondsstaat (art. 1 G.W.)

- verdeling soevereine beslissingsrecht (*federale en deelstatelijke niveau*) versus eenheidsstructuur
- rol van Grondwettelijk Hof
- splitsing wetg./uitvoer. macht ('scheiding')
- federale loyauteit (art. 143 G.W.)
- betrokkenheid deelstaten bij federale besluitvorming

4. **Rechtsstaat**

Onderwerpen openbare macht aan rechtsnormen

Dit is geconcretiseerd in Art.8-32 GW: fundamentele rechten en vrijheden

5. **Reprezentatieve instellingen**

Verkozen leden vertegenwoordigen niet de personen/groepen die hen verkozen hebben, maar de natie/deelstaat in zijn geheel

Natie: Art.42

6. **Parlementair regime**

Het gewicht van de regeringsvorming ligt in het parlement, niet bij het staatshoofd.

Hervorming van de staat

Herziening van de grondwet

Voorwaarden: Art.195-196 en art 4 lid 3

Quorum: minstens 2/3 van de kamer moet instemmen (bijzondermeerderheidswetten)

Het parlement dat deze lijst opstelt en aldus zich zelf ontbind is de preconstituante

De constituante (=parlement dat samengesteld is op grond van de verkiezing) bezit de bevoegdheid om de grondwet te wijzigen.

Er is geen grondwetswijziging mogelijk zonder het organiseren van verkiezingen tussen beide fases van de procedure ter zake.

Het grondgebied

°Gemeenten

°Provincies

=> de grenzen hiervan worden bij decreet of ordonnantie bepaald

°Taalgebied Art.4

Gemeenschappen

°Art 2

°Cultuur, taal, onderwijs, persoonsgebonden materies

°Eigen wetgevende en uitvoerende macht

Gewesten

°Art3

°terrotriaal gebonden materies: leefmilieu, economie, vervoer, energie...

°Eigen wetgevende en uitvoerende macht

Rechten en vrijheden

°Klassieke grondrechten: Garanties burger tegen overheid, basisrechten van burger t.a.v. overheid (zich onthouden van)

°Socio-economische grondrechten Art.23

Standstill: de wetgever mag geen maatregelen nemen die een aanzienlijke achteruitgang zouden betekenen t.o.v. de bestaande bescherming

°Internationale bronnen, buiten de grondwet ook een bron voor fundamentele rechten vd mens.. (buiten grondwet)

Scheiding van de machten

Verdeling van uitoefening van de macht over verschillende organen, deze controleren elkaars machtsuitoefening.

Trias politica:

De staat is opgedeeld in 3 organen die elkaars functioneren bewaren:

1. **Wetgevende macht : koning, kamer van volksvertegenwoordigers, senaat**
2. **Uitvoerende macht : koning, federale ministers, deelstaatregeringen**
3. **Rechterlijke macht : hoven en rechtbanken**

De wetgevende en uitvoerende macht worden verdeeld tussen de federale overheid en de deelgebieden (2 van elk). De rechterlijke macht is onafhankelijk.

Federale machten p.109

Een gebruikelijke federale structuur bestaat uit:

1. Één federaal gezag
2. Meerdere deelstaten die allen uniform zijn

MAAR: België is een geval apart!

Er zijn **2 deelstatelijke entiteiten** voor Vlaanderen en Wallonië: één voor de gemeenschap en één voor het gewest. Ze hebben elk hun eigen organen, bevoegdheden en machtsterritorium.

Deze verschillende deelstaten kunnen allen decreten maken.

Federale wetgevende macht

Bicameralisme Art.36 → uitwerking en **beperkingen** Art.74 ev. (zie naturalisatie!)

Uitoefening federale machten door:

1. De koning
2. De senaat (hogerhuis)
3. De kamer van volksvertegenwoordigers (lagerhuis)

1. De kamer van volksvertegenwoordigers Art.61 ev.

- °150 leden
- °rechtstreeks verkozen, om de 4 jaar
- °evenredigheidsstelsel
- °opkomstplicht

2. De senaat Art.67

- °niet rechtstreeks verkozen
- °niet permanent
- °60 leden

3. De koning Art.86

Hun gemeenschappelijke punten:

- a. **Parlementaire onverantwoordelijkheid** Art.58:
Een parlementslid mag nooit worden vervolgd voor een mening of een stem uitgebracht in de uitoefening van zijn functie
- b. **Parlementaire onschendbaarheid** Art.59:
Een parlementslid mag niet door het gerecht worden lastiggevallen in strafzaken
- c. **quasi-legislatuurparlement** Art.46 (wanneer parlement ontbinden): Kamer & senaat worden gekozen voor een legislatuur van 5 jaar. Uitzonderingen: ontslag regering en verlies vertrouwen in regering

Opgelet: herziening grondwet Art.195

- d. Commissies: in elke kamer is er een aantal vaste of bijzondere commissies. Het parlementaire werk start in de parlementaire commissies waar voorstellen en ontwerpen van wet worden ingediend en eerste keer wordt besproken en gestemd.
- e. Onderzoekrecht : een wet van 3 mei 1880 regelt de procedure. Onderzoekscommissie heeft zelfde onderzoeksbevoegdheden als een onderzoeksrechter art 56 gw
- f. Onverenigbaarheden : art 50 gw
- g. Taalgroepen : art gw 43

Bevoegdheden:

°Wetgevende bevoegdheid

°Controlerecht (o.a. begroting) de kamer oefent controle uit op de regering.

°**Volheid van bevoegdheid**: de wetgevende macht is altijd bevoegd, tenzij de grondwet iets aan de uitvoerende of rechterlijke macht toewijst.

Federale uitvoerende macht

1. De koning Art.85 ev.

Hij bekrachtigt de wetten.

Eigenschappen:

-Politiek onbekwaam art.106

-Is onschendbaar Art.88

-Civiele lijst Art.77 : de financiële middelen voor de koning

-Kabinet

2. De federale regering (=ministerraad) Art.99 ev.

-max 15 ministers

-pariteit: verschillende vakgebieden

-eerste minister: Charles Michel

-ministers

-staatssecretarissen (onderministers)

-regeringsraad : ministers + staatssecretarissen

-ministerraad: vergadering eerste minister en zijn ministers

-kroonraad: vergadering voltallige regering incl. koning

Vorming van de federale regering:

- Na de verkiezingen
 - de koning duidt een informateur aan.
 - Informateur voert verkennende gesprekken met oog op een regeringscoalitie.
 - als de kans bestaat om een regering te vormen : een formateur, hij stelt een regering en regeringsprogramma samen. Slaagt de formateur in zijn taak dan wordt deze eerste minister.

Politieke verantwoordelijkheid: art 151 gw De ministers zijn verantwoordelijk tegenover de kamer van volksvertegenwoordigers. De regering moet over een meerderheid beschikken in de kamer om aan de macht te blijven. Zo niet, dient deze ontslag te nemen.

De regering biedt haar ontslag aan na een motie van wantrouwen **Art.96** = voorstel stemming, want geen vertrouwen meer in iemand.

Ministriële strafrechtelijke aansprakelijkheid : wordt geregeld via artikel Gw 103 Enkel van toepassing indien ze berecht worden tijdens hun ambtstermijn.

Bevoegdheden:

Art.105-114 en art 167 (buitenlandse bertekkingen en internationale verdragen)

Doen wat nodig is om wet tot leven te brengen.

Het is toegewezen door de wet of grondwet.

Grondwettelijk hof

De samenstelling, de bevoegdheid en de werking wordt door de wet bepaald

Zie art 142 gw

°Bevoegdheden:

1. Toezicht houden op bevoegdheidsconflicten tussen wetten, decreten, ordonnanties
2. Toezicht houden op de bevoegdheidsuitoefening vd federale staat en deelstaten.

Hoe taak uitoefenen:

Wetten, decreten en ordonnanties toetsen ad gw, de bevoegdheidsverdelende regels en aan de federale loyaliteit art gw 143. Indien deze vindt dat een wet een van de vooraf genoemde regels schendt dan kan deze een wetskrachtige norm schorsen of vernietigen.

2. **Prejudicieel geschil:** Tijdens een conflict voor de gewone rechter werpt één van de partijen hetzij een onbevoegdheid, hetzij een schending van de grondrechten op. De rechter stelt dan een prejudiciële vraag aan het grondwettelijk hof over dat onderdeel. Het Grondwettelijk Hof deelt zijn uitspraak mee aan de rechter die de vraag stelde. Deze rechter is door deze uitspraak gebonden, evenals andere rechters die zich in diezelfde zaak zou moeten uitspreken.

Samenstelling grondwettelijk hof : zie boek pg 117

De Raad van State zie codex

Het hoogste administratief rechtscollege, waakhond vd uitvoerende macht art 160

°Bevoegdheden:

1. Afdeling **wetgeving**: verleent adviezen ad wetgevende en uitvoerende macht
2. Afdeling **bestuursrechtspraak**: doet uitspraak bij arresten over schorsings- en vernietigingsberoepen over akten en reglementen vd uitvoerende macht. Zie art 14 en 11 Rvs-wet

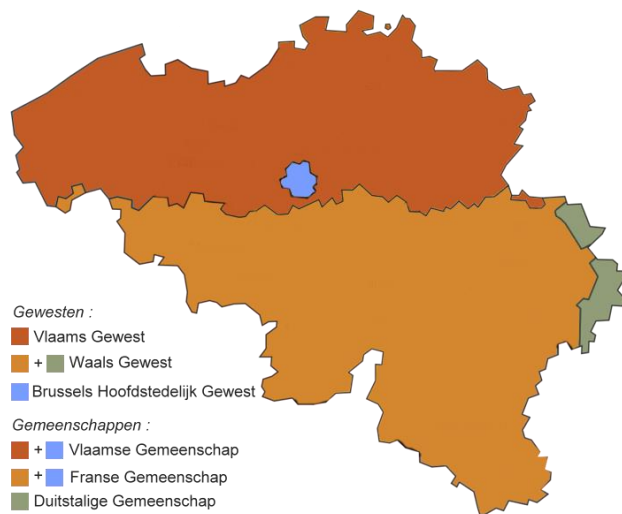
3. Schorsingsbevoegdheid

4. **Dwangsom**: de dwangsom heeft tot doel de inachtneming te waarborgen van het gezag van gewijsde van de arresten die hij uitspreekt.

Het Rekenhof Art.180

- °Heeft aansluiting bij wetgevende macht
- °controle op openbare financiën (inkomsten&uitgaven OH = begroting?)
- °administratieve en jurisdictionele bevoegdheid
- °Uitbreidbaarheid gemeenschappen en gewesten

Gemeenschappen en gewesten p.120

Vlaamse gemeenschap – Vlaams gewest

- °**Intergratie van bevoegdheden in dezelfde organen Art.137**: de instellingen van het Vlaamse gewest en de Vlaamse gemeenschap worden uitgeoefend door dezelfde organen
- °verkozen voor 5 jaar
- °**Bepaalde constitutionele autonomie**: geen bevoegdheid om eigen regels vast te stellen.

A. Vlaams Parlement

- °124 leden
- °Oefent bevoegdheden uit dmv **decreet** (=wet maar dan op deelstatelijk niveau, niet op federaal)
- °Ontwerpvoorstel moet met volstrekte meerderheid worden goedgekeurd → bekrachtiging/afkondiging door Vlaamse regering
- °Is een **legislatuurparlement**: verkozen voor 5j, geen vervroegde verkiezingen mogelijk

B. Vlaamse regering

- °Zoals federale regering, maar op deelstatelijk niveau
- °Wordt gevormd binnen de meerderheid van het Vlaams Parlement
- °legt de eed af in handen van de voorzitter van het VP

°Geleid door de minister-president (**Geert Bourgeois**) die de eed aflegt in handen van de Koning

°Max. 11 leden

°**Collegiaal orgaan** (verschillend van federale regering): beslissingen komen via **consensus** tot stand: de leden van een groep zijn tot overeenkomst gekomen. Voorstel wordt aanvaard als niemand meer om stemming vraagt.

°Beginsel van **wisselmeerderheid**: Motie van wantrouwen wordt pas aanvaard wanneer er meteen een nieuwe samenstelling van de regering of 1 vd leden wordt goedgekeurd.

C. Vlaamse administratie zorgt voor uitvoering decreten

1 ministerie: ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Waals gewest

°Waals parlement

°Waalse regering: voorzitter **Paul Magnette**

Franse gemeenschap

°Parlement van de Franse Gemeenschap

°Franse Gemeenschapsregering

→gemeenschapsbevoegdheden

Duitstalige gemeenschap

°Parlement van de Duitstalige Gemeenschap

°Duitstalige gemeenschapsregering

Brussels hoofdstedelijk gewest

Brusselse instellingen : gewestbevoegdheden, gemeenschapsbevoegdheden, agglomeratie- en provinciale bevoegdheden.

Bevoegdheidsverdeling in het tweetalig gebied

Vlaamse gemeenschap draagt bevoegdheden op aan vlaamse gemeenschapscommissie, deze kan als inrichtende macht optreden tegen de unicommunautaire nederlandstalige instellingen en de organen ervan. Ze kunnen verordeningen en besluiten aannemen maar hebben geen kracht van wet.

Franse gemeenschap idem maar ! Franse gemeenschap decreetgevende bevoegdheid overgedragen aan franse gemeenschapscommissie waardoor het een autonome gemeenschap is die decreten met kracht vd wet kan aannemen.

Gewest

Gewestorganen

a. Brussels hoofdstedelijke regering: 5 leden (constructieve motie wantrouwen)

b. Brussels hoofdstedelijk Parlement: 88 leden op taal gesplitste lijsten (minimum aantal Nederlandstaligen om Vlamingen hier te beschermen)

Gewestelijke bevoegdheden

°Enkel bevoegd voor gewestelijke aangelegenheden.

°Brussels Parlement kan geen decreten uitvaardigen, enkel **ordonnanties**

Gemeenschap → ook nodig want in Brussels heeft men ook scholen, cultuur, OCMW...

Gemeenschapsorganen

De normerende organen van vlaamse- en franse gemeenschapscommissie zijn :

→ Vergadering van vlaamse gem.: 17 leden van de nederlandsetaal van het brussels hoofdst. Parlement.

→ Vergadering van franse gem.: bestaat uit 72 leden vd franse taalgroep van BHP

De uitvoerende organen zijn

→ College van de vlaamse gem.: bestaat uit leden vd BHR en de gewestelijke staatssecretarissen vd nederlandse taalgroep

→ College franse gem.: idem

- De verenigde vergadering vd gemeenschappelijke gem.

- Het verenigd college vd gemeenschappelijke gem.

Gemeenschapsbevoegdheden

°provinciale bevoegdheden: worden grotendeels uitgeoefend door Brusselse instellingen in Brussel. Deze bevoegdheden worden uitgevoerd door de vlaamse, franse of de gemeenschappelijke gem. of door de organen va, het BHG

→ **Asymmetrie**: De ontwikkeling van de instellingen en hun bevoegdheden langs Vlaamse en Waalse kant zijn niet parallel.

Bevoegdheden federatie-deelstaten

Gemeenschappen → cultuur, onderwijs, taal

Gewesten → milieu, energie, economie, openbare werken

Buitenlands beleid

A. Federale regering heeft leiding over buitenlandse betrekkingen (ook buitenlandse veiligheid)

B. Bevoegdheid sluiten verdragen: federale overheid verdragen die betrekking hebben op hun bevoegdheidsdomein en deelstaten die van hun. MAAR:

° voorafgaand federale regering informeren

° federale regering heeft schorsingsbevoegdheid

° **Substitutierecht** van de federale overheid in de bevoegdheid van deelgebieden

ART.169

Residuaire bevoegdheden: bevoegdheden waarvoor geen expliciete regeling voorzien is.

→ Toegewezen aan federale overheid maar gewijzigde gw in 1993 art 35 Stelt evenwel een omkering van dit principe voor

Lokale instellingen p.131

Territoriale decentralisatie

Het gaat om provincies en gemeentes.

Er is toegewezen bevoegdheid aan de lokale gemeenschappen, die daarvoor beschikken over hun eigen politieke organen met macht los van de overheid.

Ze bezitten rechtspersoonlijkheid.

Overheid bepaalt wel bevoegdheid van de lokale overheden en er wordt administraties toezicht gehouden op de lokale overheden.

Lokale instellingen:

Provincies en gemeenten zijn territoriaal gedecentraliseerde bestuur met rechtspersoonlijkheid. Een ander overheidsorgaan heeft medebewindstaken verleend ten aanzien van burgers die toebehoren aan dat territorium. Ze zijn onderworpen aan het bestuurlijk toezicht.

Uitsluitend provinciale/gemeentelijke belangen worden behartigd door de provinciale/gemeentelijke overheden. Ze bepalen zelf in beginsel wat tot deze belangen behoort.

1. Provincie (provincie decreet van 9 dec 2005 pg 433 codex regelt werking)

Art 162-166 gw

°Provincieraad (6j): oefent bevoegdheid uit door provincieraadbesluiten (zijn verordeningen, geen wetskrachtige bepalingen)

°Deputatie: is het dagelijks bestuur van de provincie. Het treedt op als college.

°Gouverneur: vertegenwoordigt federaal gezag, deelstaatregering, en de provincie

° Provinciaal verzelfstandigde agentschappen : interne (zonder eigen rechtspersoonlijkheid, operationele autonomie) en externe(eigen rechtspersoonlijkheid, provincie neemt deel en is belast met beleidsuitvoerende taken).

°Volksraadpleging

°Art.41 Mogelijkheid afschaffing provincies dmv referendum

2. Gemeente

Is een territoriaal gedecentraliseerde overheid met rechtspersoonlijkheid.

°Gemeenteraad(6j): volheid van bevoegdheid in gemeentelijke aangelegenheden (idem provincieraad)

°districieraad art. 41 gw

°College van burgemeester en schepenen: gekozen uit leden gemeenteraad

°**Burgemeester**: Zit de gemeenteraad en het college voor.

Functie:

a. Vertegenwoordiger federaal gezag

b. Vertegenwoordiger deelstaat

c. Eerste gemeenteamttenaar

°Gemeentelijke verzelfstandige agentschappen : idem provincie

°Intergemeentelijke samenwerking.

Fiscaliteit p 139

320. INDELING VAN BELASTINGEN

• Waarop wordt er precies belast?

○ Onderscheid tss inkomstenbelasting en vermogenbelasting

▪ **Inkomstenbelasting**: het inkomen wordt belast (m.a.w. de opbrengst van vermogen of activiteiten)

▪ **Vermogenbelasting**: het vermogen zelf wordt belast.

○ Onderscheid tss contante rechten en uitgestelde rechten (gaat over de heffingstechniek)

▪ **Contante rechten: aangifte¹, berekening van belastingen en betaling** (bv. Btw- aangifte: er wordt berekend hoeveel (saldo) men aan de Staat verschuldigd is en dit saldo moet vervolgens worden betaald binnen de termijn die ook voor de aangifte geldt)

- ✓ 1. Schriftelijke verklaring waarin het belastbaar inkomen wordt meegedeeld aan de inspectie der belastingen. Indien u in aanmerking denkt te komen voor teruggave van belastingen of denkt in de omstandigheid te zijn dat u meer belastingen moet betalen, dan moet u aangifte doen bij de belastingdienst.

✓ **Voorbeeld**: maandelijkse aangifte → moet ten laatste betaald zijn op de 20ste van de volgende maand: Btw verschuldigd op grond van de

aangifte voor de maand april, moet dus op uiterlijk 20 mei zijn betaald.

- **Uitgestelde rechten:** er is **een cesuur** in de tijd tussen het indienen van de aangifte en het tijdstip waarop de belasting wordt berekend en het tijdstip waarop zij betaald moet zijn.
 - ✓ Voorbeeld: De personenbelasting: Eerst dient de belastingplichtige de aangifte in (=de gewone man), dan berekend de Administratie de verschuldigde belasting, waarna de aanslag wordt bevestigd. Uiteindelijk wordt de belastingplichtige via het aanslagbiljet op de hoogte gebracht en krijgt hij een termijn van 2 maand om te betalen)
- **Onderscheid tussen directe en indirecte belastingen**
 - Is geen eenduidig onderscheid → er kunnen 2 criteria gebruikt worden
 - ✓ Het economische criterium
 - ✓ **Juridisch-administratieve criterium**
 - **Het direct kunnen aanslaan van de belastingplichtige, d.w.z. dat de belastingsplichtige gekend is bij de administratie + er is een repetitiviteit in de belastbare feit.**
 - **Directe belastingen:** er is sprake van repetitiviteit
 - ✓ Voorbeeld: inkomsten belasting
 - **Indirecte belasting:** eenmalige belasting, onvoorspelbare belastingen
 - ✓ Voorbeeld: belastingen op aankoop van een onroerend goed, belastingen op verbruik, accijnzen

Federale belastingen

324. FEDERALE BELASTINGEN: DE INKOMSTEN BELASTINGEN

Inkomstenbelasting → geregeld door Wetboek van de Inkomstenbelasting: zegt dat er meerdere stelsels van inkomsten belastingen bestaan naargelang de persoon van de belastingplichtige.

- **De personenbelasting:** van toepassing op natuurlijke personen die in België hun woonplaats hebben of, als dit niet het geval is, de zetel van hun fortuin (= de plaats van waaruit hun vermogen wordt beheerd)
- **De vennootschapsbelasting:** van toepassing op binnenlandse vennootschappen. (= elke vennootschap die in België ... (of) ... heeft, en **niet van vennootschapsbelasting is uitgesloten**.
 - Maatschappelijke zetel
 - Voornaamste inrichting
 - Zetel van bestuur
 - Beheer

326. FEDERALE BELASTINGEN: DE BTW

= de belasting over toegevoegde waarde = verbruiksbelasting

- De ondernemer die het goed levert of dienst verricht zal de btw aanrekenen en aan de schatkist betalen, maar **de gebruiker draagt de belasting**.
- Toegevoegde waarde → verwijst naar de heffingsmethode
 - **Geen eenmalige heffing bij de levering aan de gebruiker**, maar **een gefractioneerde heffing**
 - **Gefractioneerde heffing**: in elke fase van het productie en distributieproces wordt een stukje van de belasting, in verhouding met de toegevoegde waarde, aan de schatkist afgedragen. Bij de levering aan de consument wordt het laatste stukje toegevoegde waarde gerealiseerd en zal de belasting daarop in de schatkist terechtkomen.

Grondslagen van het belastingrecht

332. HET BELASTINGRECHT EN DE GRONDWET

Basisregels ("beginselen") in de grondwet

- **Legitimitieitsbeginsel (art. 170 Gw)**: belastingheffing behoort tot **uitsluitende bevoegdheid van het orgaan van de volksvertegenwoordiging (NIET UITVOERENDE MACHT!)**, maar de uitvoerende macht is nog steeds bevoegd voor de uitvoering van fiscale wetten. (art. 108 Gw)
 - Voorbeeld fiscale uitvoeringsmaatregel: aangifteformulier inkomstenbelastingen
- **Het gelijkheidsbeginsel**: de gelijkheid en dus het verbod voorrechten in te voeren
 - **Voorrecht**= vrijstelling of vermindering van belasting waarvoor geen rechtens aanvaardbare verantwoording bestaat, het is dus wel mogelijk als het gerechtvaardigd is.
- **Het annuïteitsbeginsel (art.171 Gw)**: federale en regionale belastingen zijn slechts voor één jaar van toepassing, er moet dus jaarlijks opnieuw over gestemd worden. = een bijkomend controlemiddel van de wetgevende macht op het beleid van de uitvoerende macht.
 - **Let op:** **Niet verwarren met het annuïteitsbeginsel van inkomstenbelasting**, hier gaat het om het dossier van de belastingplichtige die jaarlijks opnieuw bekeken wordt.

333. HET BELASTINGSRECHT EN DE RECHTSORDE IN HET ALGEMEEN

Het belastingrecht als wetgeving van de openbare orde (!)

Er kan onder geen beding van worden afgeweken. De fiscale wet kan niet buiten werking gesteld worden **noch door overeenkomsten tussen belastingplichtigen, noch door overeenkomsten tussen fiscus en belastingplichtige, noch door eenzijdig handelen van de fiscus**

336. INVORDERING

aanslag= techniek die gebruikt wordt bij inkomstenbelasting: Een lijst met belastingplichtigen wordt opgemaakt met de door elk van hen verschuldigde belastingen en die lijst wordt dan door de bevoegde ambtenaar uitvoerbaar verklaard. Deze aanslag wordt automatisch opgemaakt. Van de

aanslag zal aan de belastingplichtige kennis worden gegeven via het **aanslagbiljet**. Daarna begint de betaaltermijn pas te lopen.

337. ONDERSHEID BELASTINGSONTWIKING EN BELASTINGONTDUIKING

- **Belastingontwijking:** “De keuze van de minst belaste weg”. **Dit is legitiem**, partijen maken gebruik van hun vrijheid van overeenkomsten, zonder hun wettelijke verplichting te overtreden om tot een gunstiger fiscaal regime te komen.
- **Belastingontduiking:** Een constructie waarin de belastingplichtige zich in strijd met de doelstellingen van een bepaalde regeling (toepassing van de belastingwet) onttrekt. Dus eigenlijk zichzelf een voordeel toekennen, waar men normaal geen recht op heeft. **Dit is een inbreuk op de fiscale wet**, die met fiscale boeten en belastingverhogen als met strafrechtelijke sancties beteugeld kan worden.

De Europese Unie p 163

De Europese Unie is geen staat, maar heeft wel kenmerken van een constitutioneel systeem. Het bestaat uit een verkozen parlement en een raad die op heel wat domeinen wetgevend kunnen optreden. Ze nemen beslissingen die bindend zijn voor de burger (verordeningen) of voor de lidstaten (richtlijnen).

Historiek EU

-De oorsprong vd EU ligt in in 3 initiële verdragen waarin 3 gemeenschappen werden opgericht. De EEG (Europese economische gemeenschap) wa de belangrijkste.
Europese gemeenschap van kolen en staal: EGKS (1952)

Verdrag van Rome (1957)

- °Europese gemeenschap atoomenergie: EURATOM
 - °Europese gemeenschap kolen en staal: EGKS
 - °Europese economische gemeenschap: EEG
- Start eco samenwerking

Jaren 70: Europese politieke samenwerking (EPS), na economische samenwerking wilden men ook politieke samenwerking.

Na wo2: Ook op andere domeinen samenwerken en zo vrede bewaren.

°**GBVB**: gemeenschappelijk binnenlands veiligheidsbewijs → lidstaten oefenen samen bevoegdheden uit

°**PJSS**: Samenwerking justitie & binnenlandse zaken.

°Reeds voor het verdrag vd Europese unie werden oorspronkelijke verdragen al een aantal keren aangepast. Maar de eerste substantiële bijstellingen kwamen er pas met **de Europese akte**.

1. Van gemeenschappelijke markt naar interne markt : Grenzen tussen landen die deel uitmaken van de Europese Gemeenschap verdwijnen. Goederen- en personenverkeer aan de binnengrenzen worden niet langer gecontroleerd. De controle aan de buitengrenzen worden versterkt (zie ook art 26 ev)

2. De EPS kreeg bevoegdheden

Verdrag van Maastricht (1992)

De diverse vormen van samenwerking tussen de lidstaten (3 pijlers) vormen de Europese Unie

Pijler 1 : EGKS, EG, Euratom

Pijler 2 : GBVB (gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid)
Pijler 3 : SJBZ (samenwerking op vlak van justitie en binnenlandse zaken)
Gemeenschappen blijven afzonderlijke rechtspersonen.
De Unie zelf heeft geen rechtspersoonlijkheid!
EPS kreeg uitgebreide verdragsbasis en werd GBVB
Justitiële samenwerking krijgt de naam SJBZ (samenwerking op het vlak van justitie en binnenlandse zaken)
Basis leggen voor de Europese Monetaire Unie (EMU) en invoering euro
Belangrijste vernieuwingen zie boek.

Verdrag van Lissabon (2007): creatie Europese Unie (afschaffing gemeenschap)

- Coherentie is belangrijk
- EU verwerft de rechtspersoonlijkheid: nu wel rechtsbelangen en plichten
- Afschaffing pijlers

3 pijlers eu:

Tempelstructuur : Het fronton vormde de Europese Unie, de pijlers waren de gemeenschappen.

1^e pijler, de communautaire pijler (wat betrekking heeft op de gemeenschappen) vooral betrekking op economische aangelegenheden en werd als supranationaal beschouwd.

Supranationaal : Lidstaten die bevoegdheden overdragen aan andere lidstaten of in dit

1ste pijler= communautaire pijler: (Europese Gemeenschap)

Omvat de gemeenschappen, bevoegdheden geven aan Europa.

Vooraf economie, maar ook milieu- en sociaal beleid

→ **supranationale werking:** besluit wordt genomen door organen die boven nationale regeringen staan!

2de pijler: gemeenschap buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB)

= gemeenschap beleid van buitenlandse zaken.

→ **Intergouvernementele werking:** alle besluiten worden uitsluitend door nationale regeringen samen genomen (unanimiteit: lidstaten houden mach aan zich)

3de pijler: Politieke en justitiële samenwerking in strafzaken (PJSS)

→ tussen supranationale en intergouvernementele manier van samenwerken. (na het verdrag van amsterdam, daarvoor intergouvernementeel)

Verdrag van Amsterdam (1997)

- Een aantal onderwerpen worden overgebracht van de 3^e zuil naar de 1^e allen de PJSS blijft in de 3^e zuil (politieke en justitiële samenwerking in strafzaken)
- Een bijsturing in het Schengenakkoord, akkoorden werden geïntegreerd in verdragen. Dus de Schengenakkoorden vervallen.

Verdrag van Nice

- voerde vooral een aantal institutionele hervormingen door. De Europese grondwet komt voort uit een verklaring aangehecht aan het verdrag van Nice.

De Europese grondwet

- Lidstaten moesten deze goedkeuren en ratificeren, maar door negatieve referenda in Nederland en Frankrijk is de Europese grondwet nooit in werking getreden.

- **VERDRAG VAN LISSABON SCHAFT PIJLERSTRUCTUUR AF.** De gemeenschap gaat op in de Unie. Het verdrag van Lissabon is een recuperatie van de mislukte Europese Grondwet. In tegenstelling tot de grondwet , worden de bestaande

verdragen gehouden. Ze worden evenwel in verregaande mate gewijzigd. Eenmaal de wijzigingen zijn aangebracht wordt het verdrag van Lissabon een lege doos.

Wijzigingen :

- De pijlerstructuur verdwijnt
- De EG (EG-verdrag) krijgt een nieuwe naam → Het verdrag betreffende de werking van de EU (VWEU)
- De EU blijft bestaan en verwerft rechtspersoonlijkheid.
- In het verdrag betreffende de EU (VEU) zijn de basisbeginselen van de Unie neergelegd (gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid → behouden dus een eigen regime en beslissingen worden er in beginsel met unanimité genomen)
- Alle andere beleidsdomeinen zijn samengebracht in of overgeheveld naar de VWEU

-Doelstellingen EU:

Art. 3 VEU (Verdrag Europese Unie)

Bereiken van deze doelstellingen: Art.3,6

-Beleid en intern optreden van de Unie:

Art.26 en volgende

-economisch en monetair beleid: Art.119 ev

-wetgevingsprocedures: Art.289-284

Alle Europese instellingen: Art.13 ev.

1.Europees Parlement

°Voorzitter: Martin Schulz samenstelling art.292

°Wetgeving(art. 289-294) (raadplegingsprocedure bv art 113)

°begroting : de Europese begroting wordt gemaakt door de raad en parlement.

°controle (art 17,234)

° Zetelt in Brussel en Straatsburg.

°de controlebevoegdheid van het parlement heeft hoofdzakelijk betrekking op de commissie.

2.Europese Raad (art 15 veu en art 236-237 veu)

°Voorzitter: Herman Van Rompuy tot 2014, nadien Donald Tusk, is een vergadering van de Staatshoofden en regeringsleiders.

°Beleidslijnen, grote politieke krachtslijnen, belangrijkste politiek orgaan van de EU

3.Raad van de EU/Raad van Ministers

°Ministers van de verschillende lidstaten.

°Hier kunnen lidstaten hun belangen behartigen op Europees niveau.

° Geen voorzitter, Maar een lidstaat met voorschitterschap gedurende 6 maanden.

→ intergouvernementele samenstelling

°Wetgever

°Soms stemmingen obv gekwalificeerde meerderheid: Ten minste 55% van de Raad die tenminste 15 in aantal zijn en lidstaten vertegenwoordigen waarvan de bevolking ten minste 65% uitmaakt van de bevolking van de Unie. (Art 16 lid 4 veu en Art 238 vweu)

4.De Europese Commissie (art 17 veu en art 244-250 vweu)

°Voorzitter: Juncker + 28 commissarissen

- °Uitvoerend orgaan te vergelijken met een regering op nationaal vlak.
- °Initiatief- en beslissingsbevoegdheid (tot uitvoeren van Europese wetgeving)
- °Leiding en bestuur vd Unie
- °Controlerende bevoegdheid
- °Het uitbrengen van adviezen of aanbevelingen.
- °Goedkeuring van Europees parlement nodig om Europese Raad te benoemen!

5.Hof van justitie van de Europese Unie (art 19 en 251-281)

- °Hof van justitie, gerecht, gespecialiseerde rechtbanken
- °bestaat uit het hof van justitie, het gerecht en eventueel gespecialiseerde rechtbanken.
- °Koen Geens: minister van justitie
- °Nalatigheid van lidstaten mbt verdragsverplichtingen controleren

°Prejudiciële vragen Art.19,3: Als een rechter in een nationale procedure twijfelt over de juiste toepassing van nationale bepalingen of de juiste interpretatie van een Europeesrechterlijke bepaling
 →Het hof heeft het altijd juist
 °Het gerecht is ingesteld om het hof van justitie te ontlatsen.

6.Rekenkamer

- °Financieel controleorgaan
- °basis voor verlenen van kwijting (=verklaring van schuldeiser dat de schuldenaar zijn schuld heeft voldaan) aan de commissie
- °Art. 285-287 VWEU

7.Europese Centrale Bank (ECB)

- °Monetair beleid
- °handhaving van de prijsstabiliteit: aanpassen via rente
- °rechtspersoonlijkheid en kan bindende besluiten uitvaardigen.
- °Art.282-284 VWEU

Bronnen van het Europees recht:
 Primair→Basisverdragen
 Secundair→uitvoering

Verschil **verordening-richtlijn**-besluit-advies: Art.288

Raad van Europa

Is een losse samenwerkingsstructuur met de bedoeling de grondslagen eigen aan de Westerse cultuur veilig te stellen.

Is **intergouvernementeel**.

EVRM: Europees verdrag ter bescherming van de rechten van de mens

→**EHRM**: Europees hof voor de rechten van de mens (straatsburg)

Wel eerst uitputting van de nationale procedure (rechtsmiddelen)

Beneluxrecht P.182

Intergouvernementeel samenwerkingsverband (Belgie, Nederland, Luxemburg)

Eenvormige wetten: dwangsom, merkenrecht, commoriënten, tekeningen en modellen

→**Benelux gerechtshof**

Verenigde naties (VN) of UNO P.184 (staat volledig in codex)

Doel:

- °vrede en veiligheid
- °zelfbeschikking volkeren
- °internationale betrekkingen

Geen **soevereiniteitsoverdracht** (=bestuursorgaan mag het hoogste gezag uitoefenen zonder dat het verantwoording is verschuldigd aan een ander orgaan) van de staten aan de organen.

→gelijkheid alle leden + niet inmenging in binnenlandse aangelegenheden: in zaken die tot de soevereiniteit van de staat behoren. (Art.2,7 Handvest)

Organen:

1.Algemene vergadering

- °Politiek overlegorgaan (belangrijkste)
- °Totstandkoming belangrijke verdragen
- °Economische en sociale raad Art.62

2.Veiligheidsraad

- °collectieve veiligheid waarborgen
- °permanent orgaan
- °5 permanente leden (FR,G-B,VS,China,Rusland) en 10 niet-permanente
- °kan resoluties (besluiten) stemmen en deze van sancties voorzien

3.Secretaris-generaal

- °Ban Ki-Moon
- °Administratief orgaan

4.Internationaal gerechtshof

5.Gespecialiseerde organistaties.

Internationaal strafhof p 187

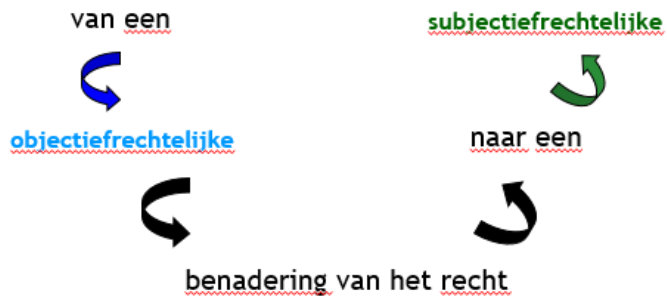
°Alleen staten die lid zijn van de VN kunnen procespartij zijn voor het hof.

°Beoordeling van de meest ernstige misdaden tegen het internationaal recht.

bv. Genocide, misdaden tegen mensheid

°Heeft ten aanzien van de nationale rechter een subsidiare bevoegdheid (=vervangend) in het berechten van de misdaden

Subjectief recht p.193

→ Wat kan een rechtssubject doen met de wet?

Objectief recht

= de studie van de verschillende normen zoals die historisch gegroeid zijn.

Subjectief recht

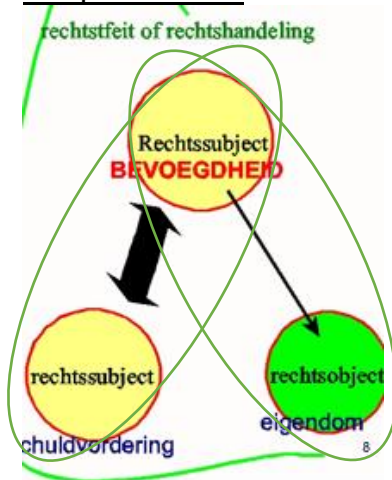
= het objectief recht gezien vanuit het standpunt van het subject (rechtspersoon) er zijn verschillende componenten die men kan benoemen en studeren.

Basisconcepten:

° Alleen rechtssubjecten (=actieve speler in het recht) kunnen rechtshandelingen doen

° Wat zijn rechtssubjecten?

Subjectief recht

Rechtssubject-rechtssubject

Rechtssubject-rechtsobject

Rechtssubject

Je hebt in de juridische speelruimte:

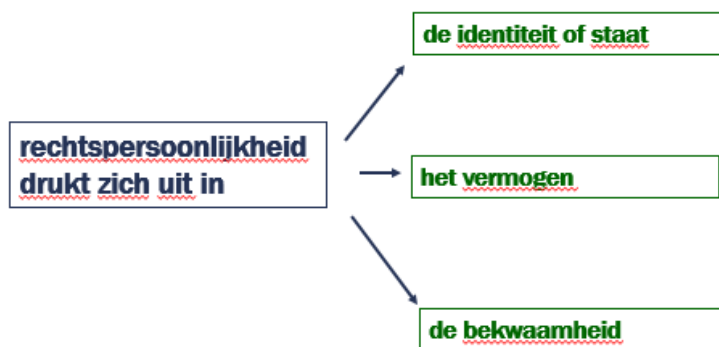
1. Rechtssubjecten= de enige actieve speler, de drager van rechten en verplichtingen
2. Rechtsobjecten (spelvoorwerpen)
3. Spelregels (hoe zich verhouden tot)

Soorten:

° De mensen: iedere mens is een rechtssubject art gw 18

° Sociale entiteiten/rechtspersonen: een instelling, stichting en groepering van individuen of kapitalen die in rechte erkend zijn als titularis van bepaalde rechten en verplichtingen.

Rechtspersoonlijkheid

°Genotsbekwaamheid:

mogelijkheid tot het hebben van rechten en plichten

°Handelingsbekwaamheid:

mogelijkheid om de rechten die men heeft uit te oefenen.

→ Elke mens, behalve minderjarigen en onbekwaamverklaarden.

Wanneer aan deze 3 kenmerken voldaan → rechtspersoonlijkheid

Geen rechtspersoonlijkheid:

1. Feitelijke vereniging

= entiteit die we juridisch niet erkennen. Organisatie bestaat 'niet'. De vereniging kan geen eigenaar zijn van een patrimonium.

Bv. Vakbond, kaartclub

2. Dieren

Ze handelen niet. Dit is een object, ze hebben geen rechten

2 soorten rechtspersoonlijkheid:

1. Volkomen rechtspersoonlijkheid

Er is een beperkte aansprakelijkheid: bij schuld kan de schuldeiser beroep doen op de waarde wat er in de vennootschap zit, maar NIET op privévermogen

Hij zijn wel 3 doorbraken in:

- Wettelijke doorbraak:** uitzonderingen op het beginsel beperkte aansprakelijkheid
- Gerechtelijke doorbraak:** bij faillissement en het blijkt dat de fysieke persoon achter de vennootschap de rechtspersoon heeft misbruikt. (ongeoorloofde veinzing via vermogensmening: inkomsten van vennootschap in zijn zak doen)
- Conventionele wijze:** de bestuurders van de vennootschap stellen zich persoonlijk borg voor de schuld van de vennootschap.

Bv. NV, BVBA, VZW ...

2. Onvolkomen rechtspersoonlijkheid

Schuldeisers kunnen ook het privévermogen van de rechtspersoon aanspreken.

Bv. Vereniging van mede-eigenaars, VOF, ...

Art.2,3 vennootschapswet: privaatrecht → handels eco recht

Hier kan je alle vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid vinden

Gevolgen:

Vb1. Overeenkomst tussen leverancier en BVBA; Dit staat los van personen. Het is een contract met de BVBA op zich.

Vb2. 4 personen bezitten een kaartclub. Ze hebben een rekening gemaakt met €200 erop. Dit geld is NIET van de kaartclub, want het is geen rechtspersoon.

Wanneer iemand een tafel kapotmaakt betalen alle leden een deel van de tafel (maar 1 persoon heeft de verantwoordelijkheidsbevoegdheid)

Vb3. Een NV zijn vermogen heeft niet te doen met de leden, maar heeft enkel betrekking op de onderneming zelf. Als er moet getekend worden, doet de bestuurder dit in naam van de NV.

Vb4. Een BVBA krijgt vaak niet zomaar een lening, aangezien deze beperkt aansprakelijk is en dit is dus risicovol voor de bank, want ze heeft geen onderpand op het vermogen van de personen. Oplossing hiervoor is een borgstelling: als de vennootschap niet kan betalen, mag de bank ingrijpen bij een persoon.

Rechtsobject p.203

= De goederen of voorwerpen waarover rechten en verplichtingen kunnen bestaan.

Lichamelijke als niet lichamelijke, roerende en onroerende, dieren, planten en levenloze voorwerpen.

Opsomming

1. **Goed**= is voor verkrijgen vatbaar en bevredigt de behoeften. Wordt een goed genoemd slechts in de mate dat een zaak in de rechtsorde een belang vertoont. Iedere zaak in de natuur, behalve de mens
2. **Product**= een lichamelijke goed dat geschikt is gemaakt voor consumptie
→ Verschil is belangrijk. Product geniet een bijzondere regeling (veiligheid consument, gebreken bij verkoop product...)
3. **Dienst**= prestatie met economisch nut. Het impliceert een prestatie, een handelen
→ Verschil met product is belangrijk, want een dienst kan je bv niet schenken
Art.1384 BW

Onderverdeling goederen naar gelang de eigenaar

Goederen die niemand toebehoren :

° **Gemeenschappelijke goederen**: behoort aan niemand toe, het gebruik is aan allen gemeen.
Bv. Lucht, licht, zee

! andere goederen kunnen gemeen worden door het wegvallen vd bestaande rechtsbescherming. Dit is het geval voor intellectuele rechten na het verstrijken van hun tijdelijke bescherming. De politiewetten regelen het genot vd gemene schaken (714 BW)

° **Onbeheerde goederen** : Goederen die een eigenaar kunnen hebben, maar er geen meer hebben. De onbeheerde goederen behoren toe aan de staat (BW art 539 en 713) of behoren toe aan wie zich er eerst meester van maakt.

Goederen van de OH:

° **Openbaar domein**: Goederen die essentieel zijn voor het functioneren van de OH. Ze kunnen wel terugkeren naar het privaat domein als ze gedesaffecteerd worden door de OH.
= **desafectatiemaatregel**

° **Privaat domein**: Wordt gebruikt zoals private personen het zouden doen, dus niet voor een specifiek overheidsdoel.

Beslagbaarheid OHgoederen **Art.1412bis gerechtelijke wetgeving**: normaal zijn OHgoederen niet beslagbaar, maar een zijn uitzonderingen:

Verdere onderverdeling goederen

° **Goederen in/buiten handel**: al dan niet in omloop kunnen worden gebracht.

° **lichamelijke goederen**: wel kunnen vastpakken bv. Flesje

Onlichamelijke goederen: niet kunnen vastpakken bv. Schuldvordering

° **Verbruikbaar**: het gaat teniet naar eerste gebruik bv. Appel

Niet-verbruikbaar: het kan een duurzaam genot hebben bv. Auto, hamer

→ Deze kunnen voorwerp zijn van een bruiklening of **vruchtgebruik** (=recht om gebruik te maken van goederen die aan een ander toebehoren en daarvan de vruchten te genieten)

° **Vervangbaar**: Slechts naar zijn soort bepaald. Bv. 5euro

Niet vervangbaar: het is individueel bepaald (geïndividualiseerd) bv. Lipstick

° **Deelbaar**: Het kan gesplitst worden zonder naar zijn wezen geschonden te zijn bv. Zand

Niet deelbaar: bv. Parelketting

° **Hoofdzaken en bijzaken**: de bijzaak volgt het lot van de hoofdzaak bv. Verbintenis en zekerheid

° **Afzonderlijke goederen**

Algemeenheden: verschillende zaken worden tot een eenheid samengebracht bv vermogen of patrimonium

° **Tegenwoordige goederen**: bestaat al en is je bezit. → Schenking enkel van tegenwoordige

Toekomstige goederen:

- a. **Absoluut toekomstig**: Het bestaat nog niet, maar zal later ontstaan bv. Oogst die nog groeien moet
- b. **Relatief toekomstig**: het bestaat fysiek al, maar moet door de persoon nog verkregen worden bv. Huis dat persoon later zal kopen.

Roerende en onroerende goederen

A. Roerend goed

Art. 527-536 BW

=Verplaatsbaar

1. Roerend door hun aard

Goederen die uit zichzelf bewegen hetzij verplaatst worden

Bv. Dieren, geoogst graan, schepen, elektriciteit...

2. Roerend door vervroegde roerendmaking

Onroerende goederen worden fictief reeds roerend

Bv. wortel- en taksvaste vruchten in de periode van de 6 weken die aan hun oogst voorafgaat

B. Onroerend goed

Art.517-526 BW

=Niet verplaatsbaar.

1. Onroerend uit hun aard

Alles wat blijvend met de grond één geheel maakt

Bv. Gebouwen, bomen

2. Onroerend door incorporatie

Roerende goederen die in blijvende wijze ingebouwd zijn in onroerende goederen

Bv. Paal, buizen onder de grond

3. Onroerend door bestemming

Zijn roerend, maar als onroerend beschouwd omdat ze bestemd zijn voor gebruik bij een onroerend goed van nature.

Voorwaarden: eigenaar van roerend + onroerend goed (art522) en bindteken (art524)

Laatste tijd is er een duidelijke verschuiving van het eco belang van het roerend fortuin naar 'informatie' als strategisch en eco goed bij uitstek.

Belang onderscheid roerend-onroerend goed

1. Onroerende goederen hebben een bijzondere publiciteit
2. Onroerende goederen genieten betere bescherming dan roerende
3. Onroerende goederen worden met meer ontzag behandeld. Bv. Verjaring

Dierenrechten

Uitgangspunt is niet rechten van dieren (want dieren zijn geen rechtssubjecten), maar het creëren van een juridisch kader voor de mens om zich op een maatschappelijke verantwoorde wijze te gedragen ten aanzien van dieren. Het gaat dus over **rechten en verplichtingen van de mens ten aanzien van het dier**.

Extra : bescherming van persoonsgegevens : Wet van 8 dec 1992

Het vermogen P.217

= de totaliteit van goederen en rechten die in geld waardeerbaar zijn en die aan een bepaalde persoon toebehoren

Het is een **algemene rechtsuniversaliteit** of rechtsalgemeenheid. (optelsom van elementen)
Het is echter geen feitelijke universaliteit: het is niet in werkelijkheid waarneembaar, het is een juridische fictie.

°Elke rechtssubject heeft een vermogen

°Een rechtssubject heeft slechts één vermogen

°**Alleen rechtssubjecten hebben een vermogen**

Art.7Hyp. W (Bw titel 18)

→ Als schuldeiser heb je enkel het vermogen als onderpand.

Vermogensfuncties

°Het is een band tussen het rechtssubject en een bestaande eco orde: het bevat alle in geld waardeerbare rechten en plichten

°Het vermogensbegrip bij erfopvolging door overlijden

°Het vermogen is het verhaalsobject van de schuldeisers: een schuldeiser heeft enkel het vermogen van de schuldenaar tot zekerheid voor de uitvoering van zijn verbintenissen

Vermogenssamenstelling

Vermogensrechten zijn die rechten en plichten die in geld waardeerbaar zijn.

3 soorten:

a. **Zakelijke rechten**

Er is een rechtstreekse (geen tussenkomst van andere persoon nodig) relatie tussen **subject & object** en iedereen moet dit respecteren

Bv. Vruchtgebruik, eigendomsrecht

Zakelijke subrogatie: de zakelijke rechten kunnen op een goed kunnen blijven bestaan wanneer dat goed verloren gaat, doordat de rechten overgaan op de tegenwaarde van het oorspronkelijk goed.

Bv. indien eigen goederen van één van de echtgenoten verkocht worden tijdens het huwelijk en de koopprijs wordt wederbelegd, dan behoort het nieuw aangekochte goed tevens tot het eigen vermogen

b. **Vorderingsrechten**

Er is een relatie tussen **subject & subject**, het geldt enkel tussen de partijen.

Er is contractvrijheid: vastleggen wat je maar wilt.

Het geeft de titularis de bevoegdheid om een prestatie van een andere persoon te vorderen.

c. **Intellectuele rechten**

Komen voort uit de **geest**. Het is belangrijk dat dit in het vermogen wordt opgenomen. In wezen gaat het om creaties van de menselijke geest. Het tot stand brengen van het ontwerp of producten kunnen het inkomen uitmaken van desbetreffende persoon.

Het vermogen als verhaalsobject

Het vermogen van de schuldenaar vormt het onderpand voor de verhaalsrechten van diens schuldeisers.

VOLLEDIGE vermogen is het onderpand van de schuldeiser:

°Schuldeisers moeten het **bestuur van de schuldenaar over diens vermogen** dulden.

→ Positief: goed bestuur: actief van het vermogen stijgt

→ Negatief: slecht bestuur: vermogen krimpt in

°Indien er schulden gemaakt worden voor een bepaalde zaak, kan de schuldvordering niet alleen op dat goed worden verhaald, maar op het ganse vermogen.

°Principe van **ondeelbaarheid**: vermogen is niet deelbaar, want de persoon is niet deelbaar. Een schuldenaar staat met heel zijn vermogen in voor zijn schulden

Individuele uitvoering – samenloop

Normaal: individuele uitvoering

Alle schuldeisers moeten hun schuldvordering **individueel** invorderen.

→

°De gerechtskosten stijgen terwijl de betaling van de schuldeiser problematisch is

°**De schuldeiser die het snelst reageert, wordt eerst betaald!**

Bv. Jan heeft €100 en 4 schuldeisers: €50 autoafbetaling, €30 kind kosten (bij mama), €15 belastingen die nog moeten betaald worden en €40 kredietkaartschuld

Hij betaalt niet, dus wordt er beslag gelegd op zijn vermogen:

1/12: fiscus int €15 op €100

2/12: automaatschappij int €50 op €85

4/12: beslag leggen van kosten kind €30 op €35

5/12: Kredietkaart → PROBLEEM → niet genoeg vermogen meer over, dus kan geld niet innen

→HEEL BELANGRIJK om vordering zo snel mogelijk te innen

° Een schuldenaar kan in een zodanige maatschappelijke situatie terechtkomen dat hij voor de rest van zijn leven niet meer in staat kan zijn nog ooit zijn schulden te betalen (door sneeuwbal effect)

Uitzondering: samenloop.

Bedoeling: aan de toestand 'die eerst komt, eerst maalt' een einde maken.

→ Meerdere schuldeisers gaan gelijktijdig een aanspraak doen gelden op hetzelfde vermogensbestanddeel van de schuldenaar. → Schuldeisers zijn een groep

In geval van: faillissement, collectieve schuldenregeling...

Bv: Naamloze vennootschap heeft €600 en schulden bij A €900, B €300 en C €600.

Er komt een samenloop van A, B en C waardoor de schulden **Pro rata** (=verhoudingsgewijs) worden verdeeld:

A: €300 (1/2)

B: €100 (1/6)

C: €200 (1/3)

Opgepast voorrecht:

Bv.

Bank heeft een hypotheek op het vermogen van een persoon.

De persoon zijn vermogen bedraagt €1500.

Bank heeft vordering van €1000 op persoon (waarvan €500 hypotheek) en autobedrijf €2000.

→

1. **Eerst hypotheek betalen:** €500 aan bank. (Bank heeft nog vordering van €500 over)

2. Dan evenredig verdelen:

€200 (1/5) aan bank en €800 (4/5) aan autobedrijf.

Insolventie en collectieve schuldenregeling

Insolventie = wanneer een burger, vereniging of vennootschap niet meer in staat is op duurzame wijze zijn geldelijke verplichtingen na te komen.

→ Faillissement (vennootschap) en collectieve schuldenregeling (burger)

Deze worden aangevuld en ondersteund door een informatiesysteem over het vermogen van de debiteur (schuldenaar).

Doel **faillissementswet**: een snelle en efficiënte vereffening van de failliete boedel (=alle bezittingen die failliet verklaard zijn).

Collectieve schuldenregeling: de idee van de **fresh-start**:

- Moet de schuldenaar in staat stellen zijn schulden te betalen en zo zijn financiële toestand te herstellen
- Schuldenaar en zijn gezin moeten een menswaardig leven waarborgen

° Er zijn 2 belangrijke informatie-instrumenten : de bestand van berichten en de kredietcentrale.

Bestand van berichten

Om de gelijkheid tussen de schuldeisers te bevorderen voorziet de wet in een systeem van publiciteit omtrent de uitgevoerde beslagleggingen.

→ Het bestand van berichten moet het centraal element worden in de collectieve vereffeningsprocedure. De gerechtsdeurwaarder zal verplicht zijn het bestand van berichten te raadplegen alvorens over te gaan tot een uitvoerend beslag of een procedure van verdeling

Kredietcentrale

Wanbetalers worden hierin geregistreerd.

Kredietverstrekkers moeten alle kredietovereenkomsten en wanbetalingen aan de Centrale voor kredieten aan particulieren melden. Kredietverstrekkers moeten voor het verstrekken eerst alles controleren. Dit is een goed initiatief tegen overmatige schuldenlast van gezinnen. De **NBB** is belast met de registratie in de centrale voor kredieten.

Preventieve functie: betalingsmoeilijkheden voorkomen

Subjectieve rechten p.229

Rechtsbanden:

Tussen subject-subject

Tussen subject-object

Diversiteit

1. Politieke subjectieve rechten

Rechtsbanden tussen burger en zijn staat

Bv. Recht om te kiezen

2. Burgerlijke subjectieve rechten

Onderlinge rechtsverhoudingen tussen rechtssubjecten

A. Persoonlijkheidsrechten

Rechten verbonden aan de rechtspersoonlijkheid, de attributen van.

Bv. Familienaam

B. Vermogensrechten

In geld waardeerbaar, toebehorend aan een persoon.

Zakelijke rechten/vorderingsrechten/intellectuele rechten

Uitoefening subjectieve rechten

Rechts- of genotsbekwaamheid : bepaalt of een persoon titularis kan zijn van alle rechten. In beginsel zijn alle fysieke rechtssubjecten potentieel drager van alle rechten.

Handelingsbekwaamheid : Betreft de vraag of het subject de rechten en verplichtingen waarvan het drager is, daadwerkelijk en zelf kan uitoefenen. Alle fysieke personen zijn handelsbekwaam buiten de minderjarigen en de bij vonnis verklaarde krankzinnigen.

genotsbekwaamheid	
wat:	hebben
mens:	volledig
rd:	specialiteitsbeginsel

handelingsbekwaamheid	
wat:	uitoefenen
mens:	ja (minderjarigen) (vonnis)
rd:	ja

*Genotsbekwaamheid= rechtsbekwaamheid

*Specialiteitsbeginsel bv. Vennootschap heeft geen familiale rechten

Rechtsfeiten en rechtshandelingen p.232

Rechtsfeiten

Rechtsfeiten zijn gebeurtenissen die subjectieve rechten doen ontstaan, in stand houden of doen verdwijnen. Het kan gaan om een toevallige gebeurtenis of handelingen met opzet verricht.

Soorten:

Zonder het oogmerk om rechtsgevolgen teweeg brengen :

Dit zijn gebeurtenissen zoals natuurlijke gebeurtenissen, natuur fenomenen, feitelijke situaties.

Handelingen of gedragingen van mensen die rechtsgevolgen teweegbrengen zonder dat ze dit wouden.

Bv :

° **Onrechtmatige daad**: Iemand die een ander schade toebrengt.

Bv. 20jarige rijdt met fiets een voetganger omver. In dit geval is het **toerekenbaar**. Als een 5jarige deze onrechtmatige daad pleegt niet, want die kan de regels nog niet kennen.

° **Misdrijven**

Toerekening:

strafrecht en burgerlijk recht (is het toerekenbaar of niet?)

Bewijs:

door alle middelen bv. Alibi van omstaander, vermoedens...

Rechtshandelingen

Handelingen die **bewust** door mensen gesteld worden met het doel rechtsgevolgen teweeg te brengen?

Soorten:

Door de overheid:

- Administratieve rechtshandelingen** (eenzijdig): realiseren van zijn taken.
Bv. Gemeenteraadbesluit
- Contracten met privépersonen** (meerzijdig)

In het privaatrecht:

- Eenzijdige rechtshandelingen**: er treden rechtsgevolgen in door de wilsuiting van één persoon.

Bv. Maken van een testament

B. Meerzijdige rechtshandelingen: er gaan 2 partijen akkoord om rechtsgevolgen tot stand te brengen.

Geldigheidsvereisten: een rechtsgeldige wil ligt ten grondslag, de persoon moet handelingsbekwaam zijn en ze moeten een voorwerp en een geoorloofde oorzaak hebben. Bv. Koop-verkoop

Totstandkoming rechtshandelingen (fysionomie)

*niet belangrijk. Vergt logica voor examen vragen dus gewoon eens lezen en begrijpen.

1. Gelijktijdige aanwezigheid: mondeling verdrag + hand geven
2. Overeenkomst op afstand: via technieken van communicatie op afstand (brief, telefoon, e-mail...)

Voorwaarden:

°Verkrijger van de dienst is een consument

°de onderneming beschikt over een georganiseerd verkoopsysteem op afstand.

3. Elektronisch tot stand gekomen: online kopen
Richtlijnen: Boek7 WER
4. EDI: machines onderling

Beginnelsen van schriftelijk bewijs

Bewijs <--> Geldigheid

Bij geldigheid heb je geen bewijs nodig, want je hebt geen bescherming nodig.

Bewijs: de wetgever legt een aantal verplichtingen op om te vermijden dat er later betwistingen zouden ontstaan. Het geldt voor rechtshandelingen die hoger zijn dan €375.
Opgelet: niet in zaken van koophandel.

Voorwaarden:

1. Handtekening: handgeschreven – mechanisch geplaatst - elektronische
2. Meerzijdige rechtshandelingen: elke partij heeft één origineel
3. Eenzijdige rechtshandeling: 'goed voor'

Gevolgen: enkel in geval dat het bestaan betwist wordt.

Gevolgen voor derden

Basisregel: **betrekkelijkheid** Art.1119 BW

Het stellen van een rechtshandeling brengt enkel rechten en plichten tot stand voor de betrokkenen. → derden hebben geen voordeel/nadeel aan contract.

Contractspartij mag enkel betaling eisen aan wederpartij

MAAR: verbintenis raakt ook de erfgenamen. Art.1122 BW

Nuances op deze regel:

a. Interne rechtsgevolgen van rechtshandelingen

Contractuele clausule: enkel tussen betrokkenen (partijen)

UITZONDERING: **rechtstreekse vordering**: een derde kan de uitvoering vorderen van een door een contractpartij aangegane verbintenis. (enkel bij wettelijke bepaling)

Bv. Een geneesheer verzorgt een persoon met ernstige letsels. De patiënt kan zijn geneesheer niet betalen. De patiënt is wel verzekerd voor de schadelijke gevolgen van dergelijke letsels. De geneesheer kan zijn kosten en honoraria in die mate van de verzekeringsmaatschappij terugvorderen waarin de verzekeringsmaatschappij minder zal moeten uitgeven door het succesvol optreden van de geneesheer, die de schadelijke gevolgen heeft beperkt.

b. Het bestaan van rechtshandelingen

Moet door iedereen aanvaard worden, want het is een feit voor derden.

Uitzonderingen (bij deze gevallen moet een rechtshandeling niet als feit herkend worden)

1. Bij afwezigheid van een vaste datum

Art.1328 BW

Wanneer een derde een concurrerend belang heeft met één van de contractpartijen. Indien een contract geen vaste datum heeft, moet een derde met het bestaan van het contract geen rekening houden. → belang van het opnemen van de datum in het contract (datum niet bij afsluiten contract)

Bv. Robbe huurt op 1 januari **2000** een woning van X waarvoor een huurcontract wordt opgesteld. Eenmaal ingetrokken krijgt hij bezoek van Neal, die vraagt het huis te ontruimen omdat hij het gehuurd heeft van eigenaar X op 1 januari **1999**, hij toont zijn huurcontract. Eigenaar X heeft dus zijn huis 2x verhuurd op datum 1/01/99 en 1/01/00. Robbe is een derde in de overeenkomst X-Neal en heeft een concurrerend belang met Neal.

2. Bij gebreke van publiciteit

De tegenwerpelijkheid (bewaren of aanmerkingen die gemaakt kunnen worden) aan derden van het feit van een overeenkomst is in bepaalde gevallen door de wetgever afhankelijk gemaakt van publiciteitsvoorwaarden.

Bv. Het oprichten van verenigingen en vennootschappen met rechtspersoonlijkheid is pas tegenwerpelijk na publicatie van de statuten.

Verschillende gevolgen voor derden

a. Kwalitatieve verbintenis

Is een verbintenis die rechtstreeks verband houdt met een bepaalde hoedanigheid of kwaliteit van die partij.

Art 1792 BW

Bv. Een eigenaar van een stuk grond laat een huis bouwen. Krachtens artikel 1792 BW zijn aannemer en architect gedurende 10j aansprakelijk voor conceptie- en uitvoeringsfouten. De vordering van de bouwheer is een kwalitatieve vordering: ze houdt verband met zijn hoedanigheid eigenaar-bouwheer. Verkoopt de eigenaar het gebouw voor het verstrijken van de termijn van 10j, dan draagt hij samen met de eigendom ook de vordering over.

b. Beding ten gunste van derden

Er wordt bij een overeenkomst tussen 2 partijen een voordeel aan een derde toegekend. Een persoon die vreemd bleef aan een overeenkomst zal toch een recht verwerven. (het beding moet wel een bijzaak zijn van de overeenkomst)

Art. 1121 BW

Bv. In een koop-verkoop bedingt de verkoper dat 2/3 van de koopprijs aan hemzelf moeten worden betaald en 1/3 aan meneer X. Kan meneer X 1/3 van de verkoopprijs dan rechtstreeks opeisen bij de koper?

c. **Rechtstreekse vordering**

De schuldeiser kan zelf de rechten uitoefenen die zijn schuldenaar verworven heeft jegens een derde.

Groot belang in het kader van het aannemingsrecht: **Art. 1799 Bw**

Bv. In het kader van de wettelijke aansprakelijkheidsverzekering van motorrijtuigen (WAM) heeft het slachtoffer de mogelijkheid de schadevergoeding, waarop hij recht heeft, rechtstreeks te vorderen van de verzekeraar. De contractuele band tussen verzekeraar en verzekerde ligt dus aan de basis van een vordering in hoofde van een derde, het slachtoffer van het ongeval, dat nochtans vreemd bleef aan het verzekeringscontract.

d. **Pauliaanse vordering**

Een schuldeiser kan in eigen naam optreden tegen alle rechtshandelingen, contracten inbegrepen, die zijn schuldenaar heeft verricht met **bedrieglijke benadeling** van zijn rechten.

Art.1167 Bw (afdeling 6)

Bv. Een schenking waarbij de schuldenaar een deel van zijn schulden wegschenkt. Dan volstaat het inzicht van de schuldenaar de schuldeisers te benadelen opdat deze de niet-tegenwerpelijke zouden kunnen vorderen.

e. **Zijdelingse vordering**

Wanneer een persoon zijn rechten niet uitoefent, dan kunnen zijn schuldeisers in zijn naam en voor zijn rekening die rechten uitoefenen. Dan vergroten ze het onderpand waarover zij beschikken.

Art.1166 Bw

Tijd als rechtsfactor p.244

De autonome invloed van de tijd als rechtscheppende factor.

→ Rechtssituaties ondergaan juridische wijzigingen enkel en alleen door verstrijken van tijd.

De idee achter verjaring is stabiliteit in de samenleving.

Termijnen verjaring: zie vanaf **Art.2262 Bw**

3 soorten:

a. **Verkrijgende verjaring**

Voor het verkrijgen van een eigendom

Termijn onroerende goederen > roerende goederen (vanaf bezit)

Art. 2279 Bw

b. **Bevrijdende verjaring**

Bevrijd zijn van verbintenissen.

Art.2219 Bw

c. Andere termijnen:

- **Vervaltermijnen**

Vaste termijnen in de wet bepaald waarbinnen de partijen een bepaalde handeling kunnen verrichten.

Bv. Tegen een vonnis kan slechts hoger beroep worden aangetekend binnen de maand na de betekening van het vonnis.

- **Vermoeden van betaling** Art.2271-2273 Bw

Gevallen waarbij schulden in de regel niet bij geschrift worden vastgesteld. Om betwistingen te vermijden wordt een wettelijk vermoeden ingesteld dat deze schuldvorderingen na het verstrijken van de termijn zijn betaald.

Berekening

Het wordt berekent van datum tot datum.

a. **Schorsing:** Verjaringstermijn stopt door gebeurtenis (voor bv 2 jaar)

Bv. Vordering op iemand. Je trouwt met de schuldenaar, dan gebeurt er een schorsing. Als je terug scheidt, loopt de verjaring verder.

Art.2252 Bw ev.

b. **Stuiting:** De looptijd wordt terug op 0 gezet.

Art. 2242-2250 Bw

Verjaring in het strafrecht

A. Verjaring van de misdrijven → strafvorderingen

De misdrijf gaat dan niet meer bestaan.

Verjaring misdaad > wanbedrijf > overtreding en er kan een extra termijn bijkomen (X2)

Art.22 vt. Sv. (voorafgaande titel strafvordering)

Bv. Persoon zit heeft misdaad begaan, maar zit 25 jaar in Brazilië en wordt niet uitgeleend

Bv2. 12 jaar voorbij na misdaad → niemand krijgt de schuld/onschuld, de rechtbank houdt zich er niet meer mee bezig

B. Verjaring van de straffen

Criminele straffen > correctionele straffen > politiestraffen

Art.91 ev. SW.

C. Geen verjaring

Bij misdrijven tegen de menselijkheid

Bv. Genocide

Redelijke termijn

Verjaring is nog niet ingetreden, maar er is wel al te veel tijd verstreken

→lagere straf of geen straf, maar de persoon wordt wel schuldig verklaard

EXAMENVRAAG

1. Het wettelijk vermoeden van betaling dat is ingetreden na verloop van een in de wet bepaalde termijn waarbinnen de schuldeiser geen initiatief heeft genomen om de schuld te innen, bevrijdt de schuldenaar definitief.

a. **Fout**, het is maar een vermoeden van betaling, men kan nog een tegenbewijs geven.

2. Vervaltermijnen in het recht kunnen weliswaar worden gestuit maar niet worden geschorst.

a. **Fout**, het kan allebei niet. Omdat een vervaltermijn geen verjaringstermijn is.

3. De schuldeiser kan vermijden dat bevrijdende verjaring intreedt door zijn schuldenaar te dagvaarden. Door deze stuiting wordt de loop van de verjaring tijdelijk gestopt. Na afloop van de procedure loopt de periode gewoon door.

a. **Fout**, zie definitie stuiting en schorsing. Bij stuiting loopt de periode niet door.

4. Na verloop van de in de wet voorziene verjaringstermijn zet verkrijgende verjaring bezit in eigendom om. De bedoelde termijn is in de regel korter voor roerende dan voor onroerende goederen.

a. **Juist**, het eerste deel van de stelling is juist omdat dit letterlijk de definitie is van verkrijgende verjaring. Het tweede deel is juist want roerende goederen zijn minder belangrijk dan onroerende goederen.

Rechtshandhaving P.255 boek 1

Intro

- Het handhavingsrecht is uitgegroeide tot een relatief autonome rechtspraak waarin geregeld wordt hoe burgers zich behoren te gedragen indien er conflicten ontstaan m.b.t de uitoefening van hun rechten of hoe de overheid op bindende wijze een aantal regels nageleefd wenst te zien.

- Het proces of formeel recht vormt de kern van het handhavingsrecht.

- Er zijn verschillende onderscheiden te maken binnen het handhavingsrecht. Bv :

° Het burgerlijk procesrecht : Stelt de rechtsorde de mogelijkheden aan de burger ter beschikking om zijn rechten af te dwingen.

° Strafrechtpleging : Bepaalt de regels volgens welke de overheid kan optreden tegenover de burgers wanneer deze fundamentele regels vd maatschappij overtreden.

° Het bewijsrecht : bevat de regels met betrekking tot de wijze waarop partijen het bewijs moeten leveren.

Het procesrecht

° **het privaatelijk procesrecht** is het geschillenrecht m.b.t. het privaatrecht.

Bv : Het procesrecht regelt hoe de uitlener de ontlener kan verplichten terug te betalen indien deze weigert.

° **Het strafrecht** is de rechtstak waarin de misdrijven worden beschreven en de strafmaat wordt aangeduid. **Het is terug te vinden in het strafwetboek (Sw.)**

° **Het formeel strafrecht** of strafrechtspleging regelt de wijze waarop de misdrijven worden opgespoord, vervolgd en berecht. **Het is terug te vinden in de strafdordering (Sv.)**

° **Het publiekrechtelijk procesrecht** : worden meestal geschillen van bestuur genoemd. Het is het formeel recht waarin de overheid partij is met betrekking als tot haar optreden als overheid.

° **Verbod op rechtswijziging**

Art. 6 EVRM en Art 5 Ger. W

Iedere burger moet het recht hebben om zich tot een onafhankelijke rechter te wenden voor:

- Het beslechten van burgerlijke geschillen
- Het beoordelen van een strafvervolgning tegen hem

De rechter

Moet voldoen aan een aantal voorwaarden:

1. De rechterlijke functie wordt **door de wetgever gecreëerd**

Art. 146 Gw.:

geen rechtscollege of met rechtspraak belast orgaan kan worden opgericht dan door of krachtens een wet.

2. De rechter moet **onafhankelijk** zijn

Art.151 Gw.

° rechter mag geen instructies krijgen: intern

° rechter moet los staan van buitenwereld (pers, partijen, politiek...)

° moet een status hebben: financieel onafhankelijk zijn

° er mag geen schijn van afhankelijkheid zijn (zie spaghetti-arrest Dutroux)

° **Lekenrechter** = rechter die ook ander beroep uitoefent → wordt geacht afhankelijk te kunnen zijn

° Onverenigbaarheden Art. 292 Ger. W ev

Bv. politieker mag geen rechter zijn

3. De rechter moet **onpartijdig** zijn

Ook hier: er mag geen schijn zijn van partijdigheid

Indien er indruk is dat er geen onpartijdigheid kan zijn → verbannen

De procedure

° fair trial : garandeert elke burger op een eerlijk proces.

° redelijk termijn : rechtspraak moet zodanig georganiseerd worden dat er binnen redelijk termijn een uitspraak kan worden gedaan.

° openbaarheid : rechtspraak dient in openbaarheid te verlopen. Er is wel een onderscheid tussen openbaarheid van de behandeling (art 148 gw) en openbaarheid vd uitspraak (art 149 Gw.)

°Principe van de dubbele aanleg

Het recht dat iedereen zijn zaak tweemaal voor te rechter behandeld krijgt. De eerste maal voor een rechter in eerste aanleg. Daarna voor een rechter in hoger beroep.

Zaak wordt beoordeeld door recht.

Indien men het niet eens is

- Vragen voor de zaken in totaliteit over te doen door
Rechterlijke instelling van hogere aanleg

Maar soms **niet mogelijk**:

Te weinig belang: wanneer bedrag

<€1860 bij burgerlijk recht (vrederechter/politierechtbank)

<€2500 bij rechtbank eerste aanleg, rechtbank koophandel

Strafrecht, fiscaal recht & sociaal recht (bv. premie op werk) → steeds 2de aanleg mogelijk!

Cassatietoezicht

Gebeurt als een vonnis of arrest niet meer vatbaar is voor hoger beroep.

Doet **geen uitspraken over de feiten**, behandelt de zaken niet ten gronde.

Bepaalt enkel of het voor zich aangebrachte vonnis van laatste aanleg moet **worden verbroken of niet** o.b.v. 2 principes:

-is het recht goed toegepast

-is de vorm van de procedure goed?

Indien verbroken → sturen naar andere instantie op hetzelfde niveau.

Vonnis

= de rechtshandeling van een rechter waarbij de rechten van de twistende partijen worden vastgesteld of waarbij uitspraak wordt gedaan over de strafvordering tegen een verdachte.

Gezag van gewijsde → 'rechterlijke waarheid'.

Het impliceert:

1. Dat de rechter zijn macht heeft uitgeput. Hij kan niet terugkomen op een gedane uitspraak
2. Dat de uitspraak de juridische waarheid vormt en als zodanig moet worden aanvaard (juridische waarheid is niet per sé de waarheid bv. bij niet genoeg bewijs tegen dader)

Kracht van gewijsde

De rechterlijke beslissing is niet meer vatbaar voor gewoon rechtsmiddel. Geen verzet mogelijk. (wel van hoger beroep!)

MAAR: verzet ≠ verstek

Verzet: de zaak wordt overgedaan bij zelfde rechter

Verstek: niet komen opdagen, maar men wordt veroordeeld → in verzet gaan: geschil nog eens voorleggen aan rechter die uitspraak bij verstek heeft gedaan

Verschil vonnis – arrest

Vonnis = beslissing van de rechtbanken (rechtbank koophandel, politierechtbank...)

Arrest = beslissing van een hof (Hof van Cassatie, hof van assisen...)

Basisregels:

1. **Motivatie**
Art.149 Gw.: grondwettelijke verplichting om vonnis te motiveren
2. **Verbod van rechtsweigerig**
Art. 5 Ger W. De rechter is strafbaar als hij dit wel doet
3. **Individuele beslissing**
Art.6 GW
De rechter mag in geen geval uitspraak dan bij wege van algemene en als regel geldende beschikking
4. **Geen precedent**
De rechter mag zich niet bindend steunen op andere vonnissen en arresten. De rechter moet zelf beslissen dat volgens hem de wet zo is.
5. **Openbaring van het vonnis**
6. **Gezag van de gewijsde**
Elke rechterlijke uitspraak is bekleed met het gezag van de gewijsde, een begrip dat verwijst naar de soevereiniteitsaspect vd uitspraak. (Art 25-26 ger W)

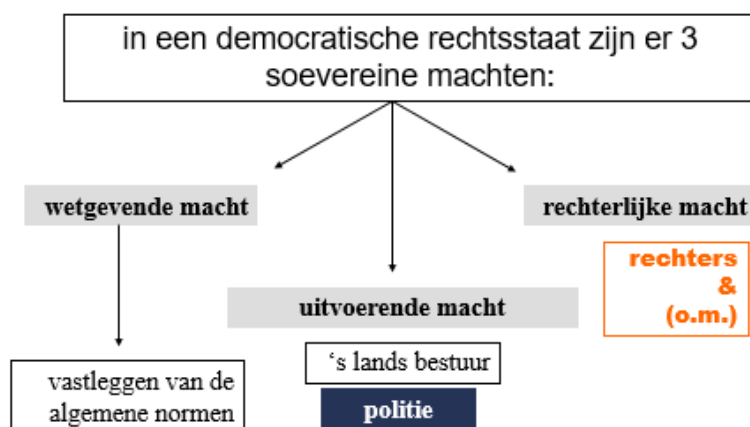
Eerstelijnsrechtshulp

-In elk gerechtelijk arrondissement wordt een commissie juridische Bijstand opgericht. Heeft rechtspersoonlijkheid en verspreid informatie voor de zwakste groepen en verzorgt de coördinatie tussen de organisaties voor juridische bijstand.

Tweedelijnsrechtshulp

De juridische bijstand die wordt verleend aan een natuurlijk persoon in de vorm van het verlenen van een omstandig juridisch advies en de bijstand in een procedure of een geding (art 508 ger W)

Rechterlijke macht

Over het algemeen beschouwen we leden van Openbaar Ministerie als lid van rechterlijke macht.

Taak:

1. Geschillen beslechten m.b.t. de burgerlijke en politieke rechten
2. De straffen uitspreken tegen degenen die de strafwetten overtreden

°Hoge raad voor de justitie → Art 151 Gw.

Zorgt voor aanwerving en bevordering van magistraten en controle op de werking van het recht.

Onderscheid rechters en O.M. :

Rechters: zittende magistraten → beslissen

°Zijn beschermd door de grondwet: voor het leven benoemd

-Openbaar ministerie:

staande magistraten (leden van het parket) → vorderen in strafzaken (vragen dat iemand bestraft moet worden), advies geven aan rechters

°Worden door de koning benoemd en ontslagen

°procureur des Konings en substituten

°procureur Generaal

°Arbeidszaken → arbeidsauditeur

Niveau van hof → arbeidsauditoraatgeneraal onder gezag van P.G.

Rechterlijke organisatie

°Vredelijke rechten

→ organisatie op niveau van **kantons**

°Politierechtbank, rechtbank van eerste aanleg, arbeidsrechtbank, rechtbank van koophandel
→ op niveau van **arrondissementen**

°Uitzondering: arbeidsrechtbank, rechtbank van koophandel
→ op niveau van **rechtsgebieden** (sinds 2014)

°Hoven van beroep (5) en arbeidshoven (5) = beroepsinstanties
→ niveau van **rechtgebieden**

°Hof van assisen : hybride statuut

°Hof van Cassatie: oordelen over toepassing wet en naleving procedurevormen (in heel België)

Doorstroom:

Beroep tegen beslissing vrederechter → kan beoordeeld worden door rechtbank van eerste aanleg/ koophandel

Beroep tegen politierechtbank → kan beoordeeld worden door rechtbank van eerste aanleg

Beslissing rechtbank van eerste aanleg → beroep naar hof van beroep

Beslissing rechtbank koophandel → Beroep naar hof van beroep

Beslissing arbeidsrechtbank → beroep naar arbeidshof

Beroep NIET mogelijk tegen beslissing hof van Assisen

Hof van Cassatie → geen beroepsinstantie, maar voorzieningen in cassatie tegen beslissingen in laatste aanleg

Hoven & rechtbanken

Rechters in hoven → **raadsheren** (beslissing hof= arrest)

Rechters in rechtbanken → **rechters** (beslissing rechtbank= vonnis)

°Alleenzetelend rechter

De rechter is in principe alleenzetelend voor vrederechten en de rechtbanken in eerste aanleg.

Rechtbanken van koophandel en arbeidsgerechten → collegiaal

Sinds 2005 is ook in de burgerlijke kamers van de hoven van beroep het principe ingevoerd van de alleenzetelende raadsheer.

Het Hof van Cassatie zetelt in de regel met 5 raadsheren.

Is rechter beroepsmagistraat of leek?

°**Lekenrechters** bij rechtbank van koophandel, arbeidsrechtbank (sociale zaken)
MAAR wel ook steeds beroepsmagistraat aanwezig → gaan dus ook collegiaal zetelen

°**Beroepsmagistraten** bij hoven
Uitzondering: arbeidshof

Doel van leken

Koophandel: leken brengen sectorexpertise binnen

Arbidsrechtbank: leken vertegenwoordigen werkgevers en werknemers om tot evenwicht te komen

Vredegerecht

Functie:

Doet voornamelijk uitspraken in burgerlijke geschillen (geen ondernemingsgeschillen meer)
Ook familiezaken niet meer, die zijn nu bij familierechtbank

Wie:

Alleen zetelende beroepsrechter

°Algemene bevoegdheid:

enkel vorderingen met bedrag <€2500

°Bijzondere bevoegdheid (inhoud, los van bedrag):

- Huurcontracten
- Geesteszieken

°Exclusieve bevoegdheid (bij uitsluiting):

- Voogdijproblematiek
- Problematiek rond onteigening (door OH)

°Rechtsmiddelen:

Er kan hoger beroep (rechtbank van eerste aanleg of rechtbank van koophandel) worden aangetekend wanneer de waarde van de vordering >€186

Politierechtbank

Op het niveau van het gerechtelijke arrondissement.

Wie:

Politierechters → beroepsrechters

Bevoegdheid:

1. Overtredingen: lichtste misdrijven
2. Verkeersrechter: strafrechtelijk (straf) en burgerlijk (schadeclaim)

Rechtsmiddelen:

Beroep bij de rechtbank van eerste aanleg, maar enkel voor burgerrechtelijk aspect.
Indien vordering >€1860

Art.601 bis Ger. W en Art.617 Ger. W

Rechtbank van eerste aanleg

Op het niveau van gerechtelijke arrondissement

Wie:

Beroepsmagistraten
sommigen speciale functie die ook zo benoemd worden
Bv. beslagrechter (dwangsom), familie- en jeugdrechtbank

Georganiseerd in secties: Art.76 Ger.W

- Burgerlijke zaken: burgerlijke rechtbank
- Strafzaak: correctionele rechtbank
- Familie- en jeugdzaken: familie- en jeugdrechtbank

- Strafvuitvoering: strafvuitvoeringsrechtbanken (5)
- Fiscale zaken: fiscale rechtbanken (13)

Openbaar ministerie: uitgeoefend door procureur des Konings

Volheid van bevoegdheid: mag kennis nemen van alle zaken, behalve als het door andere rechter exclusief bevoegd is

Algemene bevoegdheid:
>€2500

Exclusieve bevoegdheid:

- Echtscheiding
- Beslag fiscale zaken

Strafzaken:

Wanbedrijven (correctionalisering van misdad)

Beroepsinstantie:

Beroep tegen vonnissen vrederechter en politierechtbank
(grens: €1860)

Familierechtbank:

Jeugd- en familiezaken

Jeugdrecht:

1. Jeugdbescherming
2. Jeugdsanctie

Rechtsmiddelen:

Hoger beroep is mogelijk → hof van beroep

Bij jeugdzaken, strafzaken, fiscale zaken: altijd

Burgerlijke zaken: aanleggrens van >€2500

Belangrijk:

Verzet: zelfde niveau, zelfde instantie

Beroep: hoger niveau

Rechtbank van koophandel

Wie:

°Beroepsrechters: rechters in rechtbank van koophandel

°Lekenrechters: rechters in handelszaken

Algemene bevoegdheid:

Art.573 Ger. W: zie laatste lid

°Alles i.v.m. Ondernemingscontensieux

°Geen beperking van bedrag → ook kleine handelsgeschillen

°Voor de kleine geschillen onder de €2500 → uitspraak in eerste en laatste aanleg

De rechtbank van koophandel neemt in eerste aanleg kennis :

1° van de **geschillen tussen ondernemingen**, namelijk tussen alle personen die op duurzame wijze een economisch doel nastreven, die betrekking hebben op een handeling welke is verricht in het kader van de verwezenlijking van dat doel en die niet onder de

bijzondere bevoegdheid van andere rechtscolleges vallen;
2° van **geschillen betreffende wisselbrieven en orderbriefjes**.

De vordering gericht tegen een onderneming kan onder de in het eerste lid, 1°, bepaalde voorwaarden eveneens voor de rechtbank van koophandel worden gebracht, **zelfs indien de eiser geen onderneming is**. Elk beding tot aanwijzing van een bevoegde rechter dat is gemaakt voor het ontstaan van het geschil is, in dat opzicht, nietig.

Bijzondere bevoegdheid: Art.574 Ger.W

Geschillen die betrekking hebben op een vennootschap

Exclusieve bevoegdheid:

Faillissement

Rechtsmiddelen:

Men kan in beroep gaan d.m.v. hof van beroep.

Aanleggens: >€2500

Arbeidsrechtbank

Wie:

- Beroepsmagistraten: rechters in de arbeidsrechtbank
- Lekenrechters: rechters in arbeidszaken (vertegenwoordigen WG, WN, zelfstandigen)

Eigen Openbaar Ministerie:

Berust bij Arbeidsauditeur en zijn substituten

Bevoegdheid:

In eerste aanleg: alle geschillen die sociaal contentieux aangaan (ongeacht bedrag)

- Individueel arbeidsrecht
- Collectief arbeidsrecht
- Sociale zekerheid
- Collectieve schuldenregeling (kamer met alleenzetelende beroepsrechter)

Bv. betwisting ontslag om dringende redenen, terugvordering werkloosheidsvergoeding

Rechtsmiddelen

Men kan in beroep gaan tegen alle vonnissen via arbeidshof (ook hier gemengde samenstelling)

Rechtsgebied

Er zijn er 5 in België: Antwerpen, Brussel, Bergen, Gent en Luik.

In elk rechtsgebied is er:

- 1 hof van beroep
- 1 arbeidshof

Dit zijn arresten.

- Geen hoger beroep meer mogelijk, enkel de voorziening in cassatie

Hof van beroep

Art 101 ger W.

Vanaf art 602 ger W.

Hoven van beroep zijn in eerste en laatste aanleg bevoegd voor de strafrechtelijke berechting van de ministers en magistraten.

°kan geen hoger beroep tegen worden aangetekend, er kan wel een cassatievoorziening worden ingesteld.

Eigen openbaar ministerie:

Berust bij de procureurs-generaal

Assisenhof

Dit is geen bestendig/permanent college, het wordt enkel samengesteld indien er zaken te berechten zijn.

Samenstelling:

- Het hof: 1 raadsheer en 2 rechters
- Een jury: 12 juryleden
- OM waargenomen door Procureur Generaal

Bevoegdheid:

- Misdaden (zwaarste misdrijven)
- Politieke misdrijven
- Drukpersmisdrijven (uitgezonderd racisme)

Rechtsmiddelen:

Voorziening in cassatie

Hof van Cassatie

Taak:

Nazicht van de vonnissen en arresten in laatste aanleg, gewezen op:

- Goede toepassing van de wet
- Naleving van de vormvereisten tijdens procedure

Indien geschonden → doorverwijzen naar andere rechtbank of hof

Geen verplichting volgen cassatie, enkel bij 2de cassatie om hetzelfde motief

Rechtsmiddelen:

GEEN (want dit is het hoogste rechtscollege)

Het openbaar ministerie pag 303

°staande magistratuur : Naast de raadsheren en rechters (zittende magistraten) zijn er ook staande magistraten zij hebben de taak de uitvoerende macht bij de rechter te vertegenwoordigen.

°Taak : zowel een taak in de burgerlijke als in de strafrechtspleging, de voornaamste ligt in de strafrechtelijke de aanvullende in het burgerlijk recht.

A: strafrecht) voert de strafvordering uit via zijn vervolgingsbeleid en vordert ter zetting van de strafrechter de straffen. Voert zijn taak onafhankelijk uit (onafhankelijk vd minister van justitie)

B: Civiel recht) Het OM kan optreden bij wijze van advies : na het pleidooi geeft het om advies ad rechter (art 767 ger W)

Bewijsrecht p 387

Wat & functie?

- Wat?
 - De rechtsnormering waarin vervat ligt hoe een rechter ten processe kan worden overtuigd: wie mag hij geloven, wie moet hij geloven, hoe kan een rechter overtuigd worden,...
- Functie?
 - **A posteriori-functie** (functie voor de rechter)
 - Elk partij wenst de rechter te overtuigen van zijn gelijk (=bewijzen)
 - **Wie** iets moet bewijzen voor de rechter (=subjectieve bewijslast), **wat** iemand moet bewijzen voor de rechter (=objectieve bewijslast), **hoe** iets bewijzen voor de rechter (= bewijsmiddelen en bewijsprocedures)
 - **Preventieve functie** (een functie voor de partijen)
 - Partijen gaan vooraleer er enig geschil is, een nauwkeurig verslag maken van hun respectieve verbintenissen. Hoe nauwkeuriger (let op: is niet hetzelfde als gedetailleerd of ingewikkeld) verbintenissen vastgelegd zijn, hoe minder betwistingen later ontstaan.

Basissystemen

- **Vrij bewijssysteem**: de rechtsorde aanvaardt dat de rechterlijke beslissing gebaseerd wordt op mogelijks irrationale overtuigingsgronden. Men kan de “waarom” van een beslissing niet nagaan. Dit systeem biedt geen rechtszekerheid (wordt in België niet vaak gebruikt)
- **Gebonden bewijssysteem**: een volledig gereguleerd bewijssysteem van procedures in de wet voorzien. Bv. Huwelijk kan enkel bewezen worden door het voorleggen van een huwelijksakte
- **Gemend systeem**: verschillende varianten tussen de twee vorige uiterste systemen. **Ngl bewijsdomein** waarin geoordeeld moet worden, kan het bewijssysteem verschillend zijn.
 - **Bewijsdomein: strafrecht**
 - Meest vrije bewijssysteem bv. Rechterlijke beslissing
 - **Bewijsdomein: burgerlijk recht**
 - Eerder gebonden systeem bv. Huwelijksakte
- **Onderscheid tussen bewijslast, bewijsmiddelen en bewijsprocedure**
 - **Bewijslast**: Elke partij moet bewijzen wat ze aanvoert. De rechter en de partijen zullen zich altijd moeten behelpen met gebrekkige hulpmiddelen. De bewijslast duidt de partij aan die **het bewijsrisico** loopt: Welke partij verliest het proces indien zij iets niet kan bewijzen?
 - **Objectief**: **Wat** beweert wordt moet worden bewezen indien het ontkend wordt, de omvang van de betwisting bepaalt de omvang van de bewijslast.
 - **Subjectief**: **Hij** die iets beweert draagt het bewijsrisico.
 - B.W. art 1315

- **Voorbeeld:** Heeft men een bepaalde som uitgeleend aan een vriend en deze weigert terug te betalen, dan zal de ontlener naar de rechter stappen. Voor de rechter kan een bewijsprobleem ontstaan indien de ontlener ontkent ooit geld te hebben ontvangen. Indien de uitlener niet kan bewijzen dat hij het geld heeft gegeven, zal hij het geld niet terugkrijgen, zelfs indien hij het geld heeft uitgeleend
- **Bewijsmiddel:** de wijze waarop men de rechter kan overtuigen, mag op alle wijzen. bv. Geschrift, getuigen, roddel,..
 - **Waarover gaat het?**
 - **Rechtshandeling = bewuste wils-/rechtuitingen om rechtsgevolgen teweeg te brengen**
 - **REGEL:** Boven de 375 EUR mag slechts bewezen worden via **een schriftelijk bewijs.**
 - Schriftelijk bewijs:
 - **schriftelijke akte: beginsel van schriftelijk bewijs:** rechtshandelingen waarvan de waarde hoger is dan €375, mogen enkel bewezen worden door een geschrift = **geldigheidsvereiste + bewijsnoodzaak**(deze bewijsverplichting geldt niet in zaken van koophandel)
 - dit is wel geen geldig contract
 - Er is wel nood aan een regelgeving om de consument te beschermen
 - Voorwaarde:
 - Handtekening
 - **Authentieke akte:** wordt opgesteld door een openbaar ambtenaar bv. Notaris, gerechtsdeurwaarder. Bevat een aantal verplichte vermeldingen en moet door de openbare ambtenaar ondertekend zijn.
 - **Onderhandse akte:** wordt opgesteld tss partijen onderling. De inhoud is vrij, moet door de partijen ondertekend zijn.
 - **Andere schriftelijke bewijzen:** een schriftelijk document dat niet werd opgemaakt om een rechtshandeling te bewijzen, maar toch als bewijs dienstig is bv. Facturen, tickets,...
 - **UITZONDERING:** beneden 375 EUR , civiele zaken wanneer er een begin is van schriftelijk bewijs, in zaken van koophandel
 - **Rechtsfeiten :** kan door alle middelen van het recht bewezen worden, de rechter beschikt over een vrije appreciatie van de aangeboden bewijsmiddelen
 - **Bewijsprocedure:** hoe worden de verschillende bewijsmiddelen voor de rechter toegepast bv. Bewijsmiddel= getuigen, dan wordt er een procedure vastgelegd waarop getuigen door de rechter worden ondervraagd.

In het strafrecht

- **Bewijslast:** daar iedere burger geacht wordt onschuldig te zijn, hoort de bewijslast. Aan het Openbaar ministerie vrijspaan in geval van twijfel
- **Bewijsmiddelen:**
 - 1. Proces verbaal= bekentenissen afgelegd door de beklaagde, de verklaring van de partijen (soms: tot bewijs tegendeel)
 - 2. alle andere bewijsmiddelen zijn vrij, indien rechtmatig verkregen.